

Súd: Najvyšší súd
Spisová značka: 1Obdo/69/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5713214071
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 04. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Erika Čanádyová
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2024:5713214071.1

Uznesenie

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eriky Čanádyovej a členiek senátu JUDr. Jany Hullovej a JUDr. Miroslavy Janečkovej, v spore žalobkyně Železničná spoločnosť Slovensko, a.s., Rožňavská 1, Bratislava, IČO: 25 914 939, proti žalovanej ŽOS Vrútky a.s., Dielenská Kružná 2, Vrútky, IČO: 31 615 619, o zaplatenie 2 364 993,37 eura s príslušenstvom, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 29. júna 2022, č. k. 13Cob/139/2021-3119, takto

rozhodol:

I. Dovolanie žalovanej o d m i e t a.

II. Žalobkyni náhradu trov dovolacieho konania n e p r i z n á v a.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Martin (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 13. mája 2021, č. k. 17Cb/174/2013-3031 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 2 359 475,42 eura s príslušenstvom (výrok I.), vo zvyšku zmluvnej pokuty vo výške 5 517,95 eura s príslušenstvom žalobu zamietol (výrok II.), žalobcovi priznal voči žalovanému právo na náhradu trov konania v rozsahu 99,54 % (výrok III.) a štátu priznal voči žalovanému právo na náhradu nákladov, ktoré platil, v rozsahu 99,77 %, a voči žalobcovi právo na náhradu nákladov, ktoré platil, v rozsahu 0,23 % (výrok IV.).

2. Súd prvej inštancie v prvom rade súd zdôvodnil na základe akých úvah vyslovil, že v rámci svojho rozhodovania vychádzal aj zo znaleckého posudku Ing. Mičáka napriek tomu, že uznesením mu nepriznal znalečné a vyslovil, že tento znalecký posudok bol vykonaný nekvalitne. Uvedené sa premietlo do rozhodnutia odvolacieho súdu v odseku 88. K nepriznaniu znalečného došlo v štádiu ešte pred výsluchom znalcov Ing. Mičáka a doc. Podhorského za Ústav súdneho inžinierstva Žilinskej univerzity v Žiline (ďalej iba „ÚSI“) na pojednávaní. Súd prvej inštancie vychádzal pri rozhodnutí o nepriznaní znalečného len z kontrolného znaleckého posudku ÚSI, z ktorého vyplynuli absolútne protichodné závery (ktoré boli relevantné) ako zo znaleckého posudku Ing. Mičáka. Následne však vyvstala potreba vypočúť jednotlivých znalcov na pojednávaní, na základe ktorých závery znalca Ing. Mičáka vyzneli pre súd prvej inštancie presvedčivo, keď znalec Ing. Mičák dokázal obhájiť svoj znalecký posudok, pričom u znalca, ktorý zastupoval ÚSI, tomu tak jednoznačne nebolo. Pre súd prvej inštancie sa po výsluchu znalcov a po ich vzájomnej konfrontácii javil presvedčivejší znalecký posudok Ing. Mičáka, a to aj v kontexte ďalších dôkazov, predovšetkým ďalších znaleckých posudkov. Následne, keďže odvolací súd vyslovil, že nebolo v dostatočnom rozsahu vykonané zdôvodnenie rozsudku súdom prvej inštancie vo vzťahu k protichodnosti odborných záverov, súd prvej inštancie po vrátení veci nariadil pojednávanie za účelom výsluchu znalcov, čo namietal žalovaný s tým, že súd nie je oprávnený takýto výsluch vykonať, keďže žiadna zo strán takýto dôkaz nenavrhol. V tejto súvislosti súd prvej inštancie uviedol, že na to, aby mohol náležite zdôvodniť a vyhodnotiť dôkazy so zameraním sa na skúmanie vierohodnosti, spoľahlivosti a na posúdenie spôsobu vyvodzovania záverov znalcov, považoval za nevyhnutné znalcov vypočúť. Súd musí pochopiť výsledok znaleckého dokazovania a musí byť stotožnený s odbornými závermi, ktoré znalec uviedol. Na predmetné pojednávanie sa dostavil za ÚSI znalec prof. Kasanický

CsC., ktorý na niektoré otázky súdu nedokázal odpovedať s tým, že práve žalovaný požadoval, aby znalec mohol vypracovať svoje odpovede na položené otázky písomne, pričom tento postup právneho zástupcu žalovaného sa súdu javil ako neštandardný, keďže právny zástupca zastupuje stranu sporu a nie znalca. Napriek tomu súd prvej inštancie tento postup umožnil a položil otázky znalcom, ktorí sa podieľali na vyhotovení kontrolného znaleckého posudku písomne. Súd prvej inštancie zdôraznil, že z ÚSI boli predvolaní všetci znalci, ktorí sa podieľali na vyhotovení kontrolného znaleckého posudku. ÚSI vo svojom vyjadrení uviedol, že uvedená vec bola pridelená doc. Podhorskému, ktorému však bola v súvislosti s COVID-19 uložená povinnosť zostať v domácej karanténe, a teda sa pojednávania zúčastniť nemohol. Vo vyjadrení sa ďalej uvádza, že deň pred pojednávaním sudkyňa telefonicky kontaktovala ÚSI s požiadavkou, aby súd na pojednávanie zabezpečil účasť iného znalca. Súd prvej inštancie uviedol, že sudkyňa rozhodne ÚSI nekontaktovala. Dala pokyn asistentke, aby telefonicky kontaktovala ÚSI s tým, že je nevyhnutné, aby sa pojednávania zúčastnili znalci, ktorí sa na vyhotovení kontrolného znaleckého posudku podieľali, samozrejme s výnimkou doc. Podhorského, ktorému bola nariadená domáca karanténa. Nie je pravdou, že sudkyňa kontaktovala ÚSI, aby zabezpečil na pojednávaní účasť riaditeľa ústavu prof. Ing. Gustáva Kasanického CSc. Súd prvej inštancie nemal vedomosť, ktorí konkrétni znalci sa na vyhotovení kontrolného znaleckého posudku podieľali a bolo na ÚSI, aby týchto zistil a ich účasť zabezpečil. Ak na pojednávanie vyslal prof. Kasanického CSc., to bol výlučne postup ÚSI. Nie je pravdou, že znalec objektívne nemal možnosť pripraviť sa na pojednávanie v dostatočnom časovom predstihu, keďže mal na prípravu menej ako 24 hodín, nakoľko predvolanie na pojednávanie bolo ÚSI doručené v dostatočnom časovom predstihu a ak prof. Ing. Kasanický CSc. a o tomto termíne nevedel, je to chyba na strane ÚSI. Súd prvej inštancie uviedol, že je pravdou, že administratívnym nedopatrením bola na predvolanie znalcov omylom použitá predtlač na predvolávanie svedkov, v každom prípade však z predvolania vyplývalo, čo bude predmetom výsluchu, ktorého konkrétneho znaleckého posudku sa bude výsluch znalcov týkať a pred výsluchom boli prítomní opätovne ako znalci poučení.

3. Pokiaľ ide o žalovaným navrhnuté dôkazy, súd prvej inštancie rozhodol, že výsluchy svedkov Ing. H. M. a Ing. H. Y. nevykoná, nakoľko podľa žalovaného boli spôsobilé osvedčiť, že o absencii legislatívy vedeli obidve zmluvné strany bez toho, aby toto bolo nevyhnutné zdôrazňovať v jednotlivých zápisoch z kontrolných dní, pričom súd prvej inštancie skonštatoval, že počas celého súdneho konania nebol medzi stranami spor o tom, či zmluvné strany o absencii legislatívy vedeli. Sporným bolo, či táto absencia legislatívy mala vplyv na zhotovovanie diela včas.

4. Predmetom sporu bola žalobcom uplatnená zmluvná pokuta spolu s úrokom z omeškania, ktorá vyplývala z čl. XII, bod 2 a 3 zmluvy na dodanie diesel motorových jednotiek zo dňa 30. marca 2009, tak pre nedodržanie termínov na ukončenie stavby hrubej skrine vozňa, ktoréhokoľvek dráhového vozidla, ako aj pre nedodržanie termínov na dodanie predmetu zmluvy dohodnutého v čl. IV. body 3.1. až 3.12. Súd prvej inštancie skonštatoval, že v súvislosti s uplatneným nárokom to bol žalobca, ktorý mal dôkazné bremeno preukázať, že z dôvodov na strane žalovaného došlo k porušeniu zmluvnou pokutou zabezpečenej zmluvnej povinnosti. Obrana žalovaného spočívala v tom, že z titulu absencie vyhlášky nemohol dodržať termíny dohodnuté v zmluve. Bolo nepochybné, že v období od 1. januára 2010 do 15. septembra 2010 neexistovala právna úprava, a to vyhláška, ktorou sa vydáva Dopravný poriadok dráh, keď pôvodná vyhláška č. 250/1997 Z. z. bola zrušená a nová vyhláška č. 351/2010 Z. z. o dopravnom poriadku dráh nadobudla účinnosť až od 15. septembra 2010.

5. Ďalej súd prvej inštancie riešil protichodnosť odborných záverov vyjadrených v znaleckých posudkoch Ing. Mičáka, doc. Ing. Jozefa Gašparíka a doc. Ing. Radka Knoflíčka. Ďalšími dôkazmi boli listinné dôkazy, a to odborné posúdenie z 11. mája 2015 Katedry dopravnej a manipulačnej techniky strojníckej fakulty Žilinskej univerzity v Žiline, ako aj odborné posúdenie Výskumného ústavu dopravného a.s. Žilina, ako aj kontrolným znaleckým posudkom ÚSI Žilinskej univerzity v Žiline. V súvislosti s vyjadrením odvolacieho súdu v odseku 90. odôvodnenia jeho uznesenia, že oproti stavu vypracovaných dvoch súdnoznaleckých posudkov tu bola skupina listinných dôkazov a to súkromno-znalecké posudky doc. Ing. Jozefa Gašparíka a doc. Ing. Radka Knoflíčka, súd prvej inštancie poukázal na ustanovenie § 209 ods. 2 CSP, v ktorom sa uvádza, že ak je spolu so žalobou predložený súkromný znalecký posudok, ktorý má všetky zákonom predpísané náležitosti a obsahuje doložku o tom, že znalec si je vedomý následkov vedome nepravdivého znaleckého posudku, postupuje sa pri vykonávaní tohto dôkazu, akoby išlo o znalecký posudok súdom ustanoveného znalca. S poukazom na ustanovenie § 207 ods. 1 CSP súd prvej inštancie uviedol, že je aplikovateľné aj na daný prípad, pričom pri hodnotení dôkazov a ich presvedčivosti pristupoval aj k ďalším listinám, a to Odbornému posúdeniu Katedry dopravnej a manipulačnej techniky strojníckej fakulty Žilinskej univerzity v Žiline, ako aj odbornému posúdeniu Výskumného ústavu dopravného a.s. v Žiline, ktoré stáli oproti znaleckým posudkom Ing. Mičáka, doc.

Ing. Gašparíka a doc. Ing. Knoflíčka. Práve na základe vyššie uvedeného aj po doplnenom dokazovaní, kde súd prvej inštancie opätovne vypočul znalcov Ing. Mičáka a znalca z ÚSI, ktorým na pojednávaní kládol otázky, dospel k rovnakým záverom ako pri svojom prvom rozhodnutí. Aj po takto doplnenom dokazovaní súd prvej inštancie nadobudol presvedčenie, že hlavným dôvodom omeškania žalovaného nebola chýbajúca legislatíva. Toto presvedčenie nadobudol zo znaleckých posudkov Ing. Mičáka, doc. Ing. Knoflíčka a doc. Ing. Gašparíka, ktoré boli protichodné s kontrolným znaleckým posudkom ÚSI. To, že znalecký posudok je zhotovený ÚSI, ešte samo o sebe nezakladá automatickú domnienku, že ústavom vyhotovený znalecký posudok je neomylný, a teda nespochybniteľný. Práve vo vzťahu a v súvislosti s inými vykonanými dôkazmi, ktorými boli okrem troch vyššie spomenutých znaleckých posudkov aj zápisy z kontrolných dní a nie dostatočne presvedčivá výpoveď znalcov, ktorí sa podieľali na vyhotovení kontrolného znaleckého posudku, súd prvej inštancie dospel k záveru, že práve závery vyslovené v znaleckom posudku ÚSI boli vážnym spôsobom spochybnené. Ak odvolací súd v odseku 101 odôvodnenia svojho uznesenia skonštatoval, že vo vzťahu k Ing. Mičákovi bol vykonaný kontrolný znalecký posudok zo strany ÚSI, ktorého odborné závery nie je možné neakceptovať len s ohľadom na výpoveď jedného znalca a súčasne priradiť výpovednú hodnotu znaleckému posudku Ing. Mičáka bez ďalšieho, súd prvej inštancie skonštatoval, že sa tak nestalo ani pri jeho prvom rozhodnutí, pričom neakceptoval písomnú podobu odborných vyjadrení vyslovených v znaleckom posudku ÚSI v kontexte ďalších dôkazov, predovšetkým dvoch súkromno-znaleckých posudkov doc. Ing. Knoflíčka a doc. Ing. Gašparíka, ktorí dospeli k rovnakému záveru ako znalec Ing. Mičák, ako aj vo vzťahu ku zápisom z kontrolných dní, kde ani v jednom zápise nie je konštatované, že k omeškaniu dochádza z dôvodu absentujúcej legislatívy. Súd prvej inštancie neakceptoval písomnú podobu odborných záverov práve z dôvodu, že pri samotnom výsluchu znalcov, ktorí sa podieľali na vyhotovení znaleckého posudku ÚSI, ich závery vyzneli nepresvedčivo, Súd prvej inštancie nemohol akceptovať výpoveď znalca ÚSI ani v rámci doplneného dokazovania po vrátení veci odvolacím súdom, ktorý argumentoval tým, že nemal dostatok času na prípravu. Na pojednávanie boli znalci, ktorí sa podieľali na vyhotovení znaleckého posudku, predvolaní s dostatočnými časovým predstihom. Vo vzťahu k Ing. Mičákovi naopak jeho výpoveď na pojednávaní vyznievala nanajvýš presvedčivo. Súd prvej inštancie po doplnenom dokazovaní znovu hodnotil všetky dôkazy zvlášť, ako aj vo vzájomných súvislostiach, a dospel k rovnakému rozhodnutiu, ako keď vo veci prvotne rozhodol. Bol toho názoru, že žalobca preukázal, že k omeškaniu na strane žalovaného došlo práve z dôvodov na jeho strane, pričom súd prvej inštancie zastal názor, že nie je v možnostiach žalobcu, aby presne špecifikoval, z akých konkrétnych dôvodov na strane žalovaného došlo k omeškaniu, v každom prípade však žalobca preukázal, že k omeškaniu žalovaného nedošlo z dôvodu absentujúcej legislatívy. Žalovaný postavil svoju obranu predovšetkým na kontrolnom znaleckom posudku ÚSI, z ktorého okrem iného vyplýva, že existencia legislatívy upravujúcej podmienky technickej spôsobilosti dráhových vozidiel železničných dráh má priamy vplyv na konštrukciu, technickú prípravu výroby a výrobu DMJ. V období od 1. januára 2010 do 15. septembra 2010 neexistoval všeobecný záväzný právny predpis, ktorý by upravoval oblasť schvaľovania nového typu dráhového vozidla, ani komplexné požiadavky na konštrukčné vyhotovenie dráhového vozidla, ktoré musia byť splnené na schválenie nového typu dráhového vozidla. ÚSI ďalej uviedol, že neexistovali iné, všeobecne záväzné právne predpisy, na základe ktorých by bolo možné ďalej pokračovať v konštrukcii a výrobe DMJ tak, aby boli dodržané podmienky zmluvy. Uvedené tvrdenie bolo podľa názoru súdu prvej inštancie vyvrátené znaleckým posudkom doc. Dr. Ing. Radka Knoflíčka, ktorý uviedol, že z logiky veci vyplýva, že neexistencia vyhlášky nemôže mať vplyv na činnosti súvisiace s vykonávaním technických kontrol dráhových vozidiel, keď v sledovanom období bola v platnosti vyššia záväzná norma, príslušný zákon č. 513/2009 Z. z., ktorá dobre riešila technickú kontrolu bez odkazu na vyhlášku č. 250/1997 Z. z. Ďalej uviedol aj, že z dôvodu neexistencie vyhlášky, by žiadne hnacie a ťažné dráhové vozidlo na území SR nebolo schválené v zmysle zákona, keď predpísaná perióda uskutočňovania technických kontrol je u hnacích dráhových vozidiel pol roka. Je však nad všetku pochybnosť, že k zastaveniu prevádzky na železničiach SR nedošlo. Pre tieto činnosti platili celé súbory STN, STN - EN, TNŽ, ktoré bolo nutné pri realizácii DMJ rady 861 akceptovať. Rovnako neexistencia vyhlášky nemala vplyv na funkčné a bezpečnostné požiadavky na brzdenie vlaku, stanovište rušňovodiča, dverové otvory a technické podmienky. Tento názor znalca doc. Dr. Ing. Radka Knoflíčka korešponduje aj so stanoviskom zástupcu MDVRR (Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky), ktorý, ako vyplýva zo zápisu z jednania, zo schvaľovania motorovej jednotky radu 861 zo dňa 10. októbra 2010, sa vyjadril a oboznámil s novými požiadavkami pre schválenie nového typu dráhového vozidla voči predchádzajúcim právnym predpisom s tým, že je nutné k schvaľovaciemu procesu doložiť certifikát zhody s platnými normami TSI, teda je zrejmé, že priamo zástupca schvaľovacieho orgánu vyjadril nutnosť k schvaľovaciemu procesu doložiť certifikát zhody s platnými normami TSI. Na normy TSI

sa odvolával vo svojom znaleckom posudku aj doc. Ing. Jozef Gašparík, ktorý okrem iného uviedol, že proces schvaľovania dráhových vozidiel, ako aj dostatočné podmienky pre proces technicko-bezpečnostnej skúšky a požiadavky na posúdenie zhody s normami TSI sú dostatočne upravené v zákone o dráhach č. 513/2009. Jednotka DMJ radu 861 sa zhodovala podľa súťažných podmienok, zmluvy, technických podmienok DMJ, technických noriem, pričom podrobnosti konštrukčného riešenia jednotlivých komponentov sú riešené v normách TSI, EN, STN, UIC kódexov a predpisov. K úplne totožnému záveru dospel aj znalec Ing. Mičák, ktorý zdôraznil, že konštrukciu dráhového vozidla nerieši výlučne vyhláška, ale predovšetkým technické normy TSI, UIC a STN. Na normy TSI sa odvoláva aj bod 5, čl. IV. kúpnej zmluvy. Znalci Ing. Mičák, aj doc. Dr. Ing. Radek Knoflíček tiež poukázali na skutočnosť, že v zákone č. 513/2009 Z. z. nie je žiadny dopad na vykonávaciu vyhlášku, s čím sa súd prvej inštancie plne stotožnil. Rovnaká skutočnosť vyplýva aj z Odborného posúdenia Výskumného ústavu dopravného a.s., ktoré predložil žalovaný, kde sa síce uvádza, že počas legislatívneho vaku nebolo možné zo strany dodávateľa predvídať, aké podmienky technickej spôsobilosti budú musieť byť dodržané pri schvaľovaní typu DMJ radu 861, pričom parametre DMJ ako určeného výrobku musia byť určené vyhláškou o dopravnom poriadku dráh a tiež uvádza, že najzávažnejším problémom pre výrobcu bolo zrušenie vyhlášky č. 250/1997 bez jej okamžitej náhrady, avšak tiež sa v tomto odbornom vyjadrení uvádza, že medzinárodné normy sú rôzneho charakteru a záväzný charakter majú len tzv. Nariadenia Európskej únie, to platí hlavne pri nových TSI účinných od 1. januára 2015, teda aj v odbornom posúdení sa Výskumný ústav dopravný a.s. odvoláva na normy TSI. Súd prvej inštancie z hľadiska hodnotenia dôkazov vo vzťahu k tomuto odbornému posúdeniu uviedol, že pokiaľ Výskumný ústav dopravný a.s. vyslovil totožný záver ako ÚSI vo svojom posudku, tak je to úplne logické, a to z dôvodu, že (ako sa vyjadrili znalci z ÚSI) navzájom spolupracovali a znalec z ÚSI, doc. Ing. Ján Podhorský uviedol, že pokiaľ ide o otázku, či sa dala motorová jednotka schváliť podľa TSI noriem, toto si potvrdzovali aj stanoviskom Výskumného ústavu dopravného. Je teda zrejmé, že znalecký posudok ÚSI a odborné posúdenie Výskumného ústavu dopravného a.s. neboli vykonané nezávisle od seba, a je teda logické, že záver je rovnaký. Potom vzhľadom na vyššie uvedené znalecké posudky Ing. Mičáka, doc. Dr. Ing. Knoflíčka, ako aj doc. Ing. Gašparika, ako aj vyjadrením zástupcu Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky bolo vyvrátené aj tvrdenie uvedené v odbornom posúdení katedry Dopravnej a manipulačnej techniky strojníckej fakulty Žilinskej univerzity v Žiline, že bez účinnej platnej legislatívnej úpravy nie je možná konštrukcia, výroba, skúšky a schválenie nového typu dráhového vozidla, v princípe nie je možné úspešne pokračovať vo vývoji nového druhu dráhového vozidla. Na podporu pravdivosti tvrdení znalca doc. Dr. Ing. Knoflíčka, ktorý uviedol, že z logiky veci vyplýva, že v priebehu neexistencie vyhlášky by žiadne hnacie a ťažné dráhové vozidlo na území SR nebolo schopné riadnej prevádzky, avšak nie je žiadna pochybnosť o tom, že k zastaveniu prevádzky na železničiach SR nedošlo, slúži aj informácia Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, z ktorej vyplýva, že v období od 1. januára 2010 - 15. septembra 2010 boli sekciou železničnej dopravy a dráh vydané štyri rozhodnutia o schválení (iné) typu dráhového vozidla. Pre ŽOS Vrútky bolo dňa 22. júna 2010 vydané rozhodnutie o schválení typu železničného vozidla č. 12805/2010-SŽDD/z.25975. Na základe vyššie uvedeného súd prvej inštancie dospel k záveru, že dôvodom omeškania žalovaného nebola chýbajúca legislatíva. Len na okraj uviedol, že z odborného posúdenia Výskumného ústavu dopravného a.s. tiež vyplýva, že v čase absencie vyhlášky mohlo byť dôvodné pozastaviť napr. konštrukčné práce a subdodávky súvisiaceho materiálu. Už z tohto vyjadrenia vyplýva, že samotný Výskumný ústav dopravný a.s. pripúšťa aj iný dôvod pozastavenia napr. konštrukčných prác a fakt, že existovali iné dôvody omeškania ako absencia vyhlášky, o čom svedčí aj vyjadrenie samotného žalovaného, ktorý oznámil žalobcovi 15. apríla 2011, že dôvodom omeškania dodávky prvého kusa DMJ boli oneskorené dodávky hutného materiálu objednaného u zmluvného dodávateľa. Rovnako sa absentujúca vyhláška ako dôvod omeškania neuvádza zo strany žalovaného ani v jednom zápise z kontrolných dní. Prvýkrát sa tento dôvod uvádza zo strany žalovaného až 2. apríla 2012, teda rok a štyri mesiace potom, ako už DMJ prvá v poradí mala byť odovzdaná. V tejto súvislosti súd prvej inštancie poukázal na ustanovenie bodu 6, čl. IV zmluvy, v ktorom sa uvádza, že pokiaľ dôjde v priebehu dodávania predmetu zmluvy k zmene všeobecne a individuálne záväzných právnych noriem vzťahujúcich sa na dodanie a prevádzku predmetných dráhových vozidiel a predpisov upravujúcich technické, bezpečnostné, ekologické, ako aj akékoľvek iné požiadavky na predmetné dráhové vozidlo, pričom účinnosť týchto zmien sa bude vzťahovať na dráhové vozidlo, ktoré sú predmetom dodania podľa tejto zmluvy, sú zmluvné strany povinné vzájomne sa informovať a v lehote 30 dní od účinnosti týchto noriem uzavrieť písomný dodatok k tejto zmluve, v ktorom určia zmenu špecifikácie predmetu zmluvy v rozsahu vyplývajúcom zo zmenených noriem, dohodnú sa o zmene ceny predmetu, pričom v období od zmeny právnych noriem do účinnosti dodatku k tejto zmluve podľa vyššie uvedeného, je predávajúci

povinný prerušiť dodávanie predmetu zmluvy. Pokiaľ predávajúci túto svoju povinnosť zmluvy poruší, znáša náklady, ktoré mu vzniknú v dôsledku pokračovania v dodávaní predmetu zmluvy. Pokiaľ bude predávajúci do uzavretia dodatku k tejto zmluve týkajúceho sa zmeny predmetu zmluvy nútený prerušiť dodávanie predmetu zmluvy, musia sa zmluvné strany v predmetnom dodatku tejto zmluvy dohodnúť aj na zmene lehoty na dodanie predmetu zmluvy. To, že obidve zmluvné strany boli o zmene vykonávacej vyhlášky informované, a že boli informované aj o skutočnosti, že v období od 1. januára 2010 do 15. septembra 2010 neexistovala takáto vykonávacia vyhláška, nebolo medzi stranami sporné. Súd prvej inštancie naďalej zotrval na svojom presvedčení, že pokiaľ legislatívne vákuum bránilo žalovanému v dodaní predmetu zmluvy riadne a včas, bol povinný iniciovať uzavretie dodatku ku kúpnej zmluve a to z toho dôvodu, že žalobca ako objednávateľ nie je výrobcom DMJ a nemôže vedieť, aký vplyv má absencia vyhlášky na samotnú výrobu, na druhej strane však žalovaný ako zhotoviteľ diela (predávajúci) mal postupovať s odbornou starostlivosťou a ak mu absencia vyhlášky bránila pokračovať vo výrobe a dodávaní predmetu zmluvy, a teda bol nútený prerušiť dodávanie predmetu zmluvy, mal iniciovať uzavretie dodatku. Žalovaný ani len neinformoval žalobcu, že dôvodom omeškania je absencia vyhlášky, a že práve preto je nútený prerušiť dodávanie predmetu zmluvy. Prvýkrát sa o tom zmienil až 2. apríla 2020, čo bolo rok a štyri mesiace potom, ako už prvá DMJ v poradí mala byť odovzdaná a tiež následne po tom, ako ho žalobca opätovne vyzval na urýchlenie procesu schvaľovania a upozornil ho na zmluvnú pokutu za nedodržanie termínu odovzdania DMJ, k čomu došlo 3. februára 2012. Dovtedy uvádzal ako dôvod omeškania iné skutočnosti, napr. dňa 15. apríla 2011 oneskorené dodávky hutného materiálu od dodávateľa.

6. Čo sa týka otázky súdu prvej inštancie, kde konkrétne vo vyhláške č. 351/2010 Z. z. sú špecifikované akékoľvek technické požiadavky na vozidlo, znalec z ÚSI uviedol, že je to v Prílohe č. 2 vyhlášky, kde prvá časť obsahuje záväzný a povinný zoznam parametrov, ktorými musí byť popísané zhotovené dráhové vozidlo a ide o obsahovú špecifikáciu vozidla, v ktorej je určené aké prvky vozidlo musí obsahovať. Súd prvej inštancie v tejto súvislosti uviedol, že prvá časť uvedenej Prílohy skutočne obsahuje len zoznam parametrov, avšak akákoľvek konkrétna hodnota jednotlivých parametrov v nej nie je uvedená. K tomuto záveru dospel aj znalec Ing. Mičák, ktorý uviedol, že v tabuľke Technických podmienok Príloha č. 2 prvá časť nie sú uvedené hodnoty parametrov a uviedol, že uvedená tabuľka v časti 1. prílohy je len tlačou - návodom v akom poradí sa píše text, aký má byť názov jednotlivých položiek a tvar, v akom sa má uvádzať konkrétny parameter. Ak by mala konštrukcia, technológia a výroba vyrábať koľajové vozidlo podľa tabuľky bez názvov parametrov, tak by nič nevyrobili. Textová časť nového vozidla, teda jeho popis, sa vykonáva až po dokončení z názvov a parametrov jednotlivých použitých dielov. Vozidlo sa podľa konečného znenia technických podmienok nemôže vyrábať. Druhá časť Prílohy č. 2 je podľa znalca z ÚSI nerelevantná pre druhú vec. Pokiaľ ide o tretiu časť Prílohy č. 2 vyhlášky, znalec ÚSI uviedol, že obsahuje konkrétne technické požiadavky na vozidlo. Súd prvej inštancie uviedol, že ako vyplýva z konkrétneho znenia Prílohy č. 2 tretia časť vyhlášky, skutočne sa tam uvádzajú požiadavky na vozidlo, akými konkrétnymi prístrojmi má byť vybavené a podobne, avšak ako vyplýva zo znaleckých posudkov Ing. Mičáka, doc. Ing. Gašparíka, aj doc. Dr. Ing. Knoflička, uvedené údaje bolo možné čerpať z iných noriem, konkrétne znalec Dr. doc. Ing. Knofliček vo svojom posudku uvádza, že neexistencia vyhlášky vôbec neovplyvnila proces posudzovania UTZ elektrických, výkon revíznej činnosti, proces montáže technických zariadení dráhových vozidiel, konštrukciu a návrh elektrických zariadení. Pre tieto činnosti platili celé súbory STN, STN-EN, TNŽ, ktoré bolo nutné pri realizácii DMJ rady 861 akceptovať. Rovnako konštatuje, že neexistencia vyhlášky nemala vplyv na funkčné a bezpečnostné požiadavky na brzdenie vlaku, stanovište rušňovodiča, dverové otvory a technické podmienky. O relevantnosti záverov znalca doc. Dr. Ing. Knoflička svedčia aj zápisy z kontrolných dní. Zápis z kontrolného dňa č. 2/2011 vyvracia tvrdenia žalovaného, že sa na niektorých celkoch vôbec nerobilo, resp. sa v prácach nepokračovalo.

7. V súvislosti so zábrzdými vzdialenosťami súd prvej inštancie uviedol, že je skutočne pravdou, že tieto sú špecifikované v § 9 vyhlášky č. 350/2010 Z. z., pôvodne v § 8 vyhlášky č. 250/1997 Z. z., avšak ako vyplynulo z dokazovania, žalovaný nebol osobou oprávnenou konštruovať brzdový systém a tento bol dodávaný subdodávateľsky. Kompletná brzdová armatúra, ako vyplýva z vyjadrenia znalca Ing. Mičáka, bola dodaná ešte začiatkom roku 2010, teda pred časom legislatívneho vákuu. V odpovediach na otázky súdu prvej inštancie znalec z ÚSI tiež uviedol, že pokiaľ ide o hmotnosť, šírku a výšku vozidla, tieto parametre sa odvíjajú primárne od požiadavky zákazníka na vozidlo. Tiež však uviedol, že pri téme hmotnosti vozidla odkazuje na celú štvrtú časť vyhlášky č. 351/2010 Z. z. o najväčších prípustných toleranciách hmotnosti, rozdielu hmotnosti na dvojkolesie a rozdielu hmotnosti na kolesá dráhových vozidiel. Zo znaleckého posudku Ing. Mičáka, ako aj z ďalších listinných dôkazov - protokolov z váženia, ktoré sú súčasťou jeho znaleckého posudku z 11. marca 2010 a 30. júna 2010, je však zrejmé, že v čase legislatívneho vákuu sa uskutočňovalo váženie dráhových vozidiel, a to i napriek neexistencii vyhlášky

upravujúcej definíciu hmotnosti dráhového vozidla. Na otázku súdu prvej inštancie, ako je možné, že technické podmienky na stavbu a odsúhlasenie typu vozidla radu 861 boli zhotoviteľom aktualizované až 14 mesiacov po účinnosti novej vyhlášky, znalec z ÚSI neodpovedal ani v písomnej podobe, pričom vo svojom písomnom vyjadrení skonštatoval, že odborné posúdenie veci, t. j. možnosť dodržať zmluvné termíny dodávky DMJ z dôvodu chýbajúcej legislatívy, nemožno oprieť o korešpondenciu medzi stranami a o zápis z kontrolných dní. K tomuto súd prvej inštancie uviedol, že rozhodujúcim v danej veci bolo posúdenie, či k omeškaniu zo strany žalovaného došlo výlučne v dôsledku absencie legislatívy, a na tento účel slúžilo vykonané dokazovanie, pričom súd má povinnosť hodnotiť každý dôkaz zvlášť, ako aj dôkazy vo vzájomných súvislostiach. Práve takýmto hodnotením dôkazov súd prvej inštancie dospel k záveru, že hlavným dôvodom omeškania nebola chýbajúca legislatíva. Súd prvej inštancie uviedol, že ak mu odvolací súd vytýkal, že nebolo v dostatočnom a potrebnom rozsahu vykonané zdôvodnenie v rovine vykonaných dôkazov, tak v novom konaní, ako aj v samotnom odôvodnení rozsudku sa veľmi podrobným spôsobom snažil svoj vyššie uvedený záver zdôvodniť s tým, že okrem týchto záverov v plnom rozsahu odkázal aj na závery prijaté vo svojom rozhodnutí z 25. januára 2019. Uviedol, že hodnotil presvedčivosť jednotlivých posudkov, ich úplnosť vo vzťahu k zadaniu, k zásadám logického myslenia a ich súlad s ostatnými vykonanými dôkazmi.

8. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol v súlade s ustanovením § 255 ods. 2 CSP, nakoľko čistý úspech žalobcu bol 99,54%. Pokiaľ ide o náklady štátu v súvislosti so znaleckými posudkami a aj všetky iné náklady, súd prvej inštancie rozhodol, že strany ich budú povinné nahradiť v pomere podľa úspechu, teda žalovaný 99,77% a žalobca v 0,23%.

9. Na odvolanie žalovaného Krajský súd v Žiline (ďalej ako „odvolací súd“) rozsudkom z 29. júna 2022, č. k. 13Cob/139/2021-3119 rozhodol tak, že odvolanie v časti týkajúcej sa výroku II. rozsudku súdu prvej inštancie podľa § 386 písm. b) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej iba ako „CSP“) odmietol (výrok I.), rozsudok súdu prvej inštancie v častiach výrokov I., III. a IV. podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP potvrdil a zároveň podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP žalobcovi priznal voči žalovanému nárok na plnú náhradu trov odvolacieho konania (výrok III.).

10. Odvolací súd v súvislosti so zamietnutím žaloby v časti zmluvnej pokuty s úrokom z omeškania s poukazom na ustanovenie § 359 CSP uviedol, že predmetný výrok nevyznel v neprospech žalovaného. Nakoľko žalovaný nebol týmto výrokom dotknutý na svojich právach, išlo o procesnoprávnu situáciu v zmysle ustanovenia § 386 písm. b) CSP, podľa ktorého odvolací súd odvolanie v uvedenej časti odmietol ako podané neoprávnenou osobou.

11. Vo vzťahu k ďalším odvolacím dôvodom odvolací súd uviedol, že tieto vyhodnocoval nielen za dôslednej aplikácie ustanovení § 379, § 380 ods. 1 CSP, ale aj v spojení s predošlým zrušujúcim uznesením odvolacieho súdu v danej veci, pričom za aplikácie ustanovenia § 383 CSP uviedol, že bol viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie, keďže neboli zistené dôvody na zopakovanie alebo doplnenie dokazovania. K námietke nepreskúmateľnosti, zmätočnosti, svojvoľne rozhodovania súdu prvej inštancie, nedostatočnosti odôvodnenia jeho rozsudku, keď podľa žalovaného sa nevysporiadal s konkrétnymi tvrdeniami žalovaného a ním predloženými dôkazmi, uviedol, že tento odvolací dôvod nebol relevantný, nakoľko rozsudok súdu prvej inštancie mal zákonom požadované náležitosti v zmysle ustanovenia § 220 ods. 2 CSP a vo svojom rozhodnutí sa vysporiadal so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami tvoriacimi základ pre rozhodnutie. Súd prvej inštancie sa jasným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými, ako aj právnymi skutočnosťami, ktoré boli pre jeho rozhodnutie podstatné a právne významné. Závery rozhodnutia súdu prvej inštancie po skutkovej, ako aj právnej stránke zodpovedajú ustanoveniu § 220 CSP, súd prvej inštancie sa v dostatočnom rozsahu v odôvodnení svojho rozsudku zaoberal podstatnými a rozhodnými okolnosťami danej veci. Pokiaľ sa žalovaný nestotožnil s odôvodnením napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie, uvedené neznamená zásah do jeho práva na spravodlivý súdny proces, a ani nedochádza k popretiu ustanovenia § 220 ods. 2 CSP.

12. Odvolací súd nehodnotil ako relevantný ani odvolací dôvod, že by žalovanému nebola poskytnutá rovnaká možnosť uplatňovať z jeho strany práva a právom chránené záujmy. Tak žalobca, ako aj žalovaný mali postupom súdu prvej inštancie vytvorenú rovnakú možnosť obhajovať svoje záujmy a zároveň vylučujúcu mať možnosť podstatnej výhody voči protistrane. Žalobca a žalovaný ako sporové strany mali rovnaké procesné práva a povinnosti, ktoré uplatňovali a plnili za rovnakých procesných podmienok bez zvýhodnenia alebo diskriminácie niektorej z týchto sporových strán (sp. zn. II. ÚS 35/02).

13. K odvolacím námietkam nesprávnych skutkových zistení, nesprávneho právneho posúdenia veci a neobjektívneho zhodnotenia vykonaných dôkazov odvolací súd uviedol, že ani v tomto nezistil ich opodstatnenosť, pričom súd prvej inštancie v potrebnom a dostatočnom rozsahu vykonal dokazovanie, za zachovania procesnej aktivity sporových strán, za dodržania dôkaznej povinnosti, ako aj povinnosti

tvrdenia. Odvolací súd nesúhlasil so žalovaným, že súd prvej inštancie v rozpore so zrušujúcim uznesením odvolacieho súdu iniciatívne vykonával dokazovanie opätovným vypočutím znalcov, pričom uviedol, že v novom konaní nedošlo zo strany súdu prvej inštancie k postupu, ktorý by bol v rozpore s predmetným zrušujúcim uznesením odvolacieho súdu, ktorým sa poukázalo na samotný predmet sporu, ktorým bola uplatnená zmluvná pokuta voči žalovanému spolu s úrokom z omeškania. Zmluvná pokuta vyplývala z Čl. XII. a bola dohodnutá podľa bodu 2. a 3. tohto článku uzavretej kúpnej zmluvy na dodanie motorových jednotiek zo dňa 30. marca 2009. Aj na základe nového rozhodnutia súdu prvej inštancie považoval odvolací súd za potrebné poukázať na rozhodný Čl. XII. bod 2. zmluvy, podľa ktorého „v prípade, že z dôvodov na strane predávajúceho (poznámka odvolacieho súdu - žalovaného) tento nedodrží termíny na ukončenie stavby hrubej skrine vozňa ktoréhokoľvek dráhového vozidla uvedeného v Prílohe 9 k tejto Zmluve, má kupujúci (poznámka odvolacieho súdu - žalobca) právo uplatňovať si voči nemu zmluvnú pokutu vo výške 0,025 % za každý deň omeškania zo zálohy, ktorá má byť po ukončení stavby hrubej skrine vozňa daného dráhového vozidla uhradená predávajúcemu podľa bodu 1.2 čl. VII tejto Zmluvy“, ako aj na Čl. XII. bodu 3 Zmluvy, podľa ktorého „v prípade, že z dôvodov na strane predávajúceho tento nedodrží termíny na dodanie predmetu zmluvy dohodnuté v tejto zmluve (body 3.1 až 3.12 čl. IV. Zmluvy), má kupujúci právo uplatňovať voči nemu zmluvnú pokutu vo výške 0,025 % za každý deň omeškania z ceny tej časti predmetu Zmluvy, s ktorej dodaním je predávajúci v omeškaní. Za predmet Zmluvy sa pre účely tohto bodu tohto článku Zmluvy považuje jednotka v zložení definovaná v bodoch 3.1 až 3.12 čl. IV. tejto Zmluvy.“ Odvolací súd následne aj v zmysle predošlého zrušujúceho uznesenia (odsek 84. odôvodnenia) skonštatoval, že dôkazné bremeno mal žalobca, t.j. mal preukázať, že z dôvodov na strane žalovaného ako predávajúceho neboli dodržané termíny na dodanie predmetu zmluvy, v dôsledku čoho si žalobca uplatnil zmluvnú pokutu spolu s príslušenstvom, a to s úrokom z omeškania. Zákonite pre posúdenie nároku žalobcu na zmluvnú pokutu, ak bola vznesená obrana žalovaným, že z titulu absencie právnej úpravy, a to absencie vyhlášky Ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky, ktorou sa vydáva dopravný poriadok dráh, žalovaný nemohol dodržať dohodnuté termíny so žalobcom na splnenie predmetu Zmluvy, bolo namieste dokazovanie za dôkaznej povinnosti sporových strán, zo strany žalobcu na preukázanie svojej pohľadávky a zo strany žalovaného na preukázanie absencie právnej úpravy, ktorá mu neumožňovala dodržať zmluvné termíny. Súd prvej inštancie postupoval správne, ak na predmet plnenia, a to dodanie diesel motorových jednotiek žalovaným žalobcovi, z titulu nevyhnutnosti zodpovedať odbornú otázku, zameral samotné dokazovanie. Odbornou otázkou bolo, či z titulu absencie vyššie uvedenej vyhlášky mohol, resp. nemohol žalovaný dodržať termíny dohodnuté medzi ním a žalobcom na splnenie predmetu zmluvy. Pôvodne odvolací súd skonštatoval, že k tejto odbornej otázke, ktorá bola v súdnom spore zodpovedaná, boli na oboch stranách dôkazy, z ktorých vyplývali odborné závery, u ktorých bola konštatovaná protichodnosť. Odvolací súd vo svojom zrušujúcom uznesení nepochybne vyjadril záver, že na túto odbornú otázku je možné dať odpoveď len zo strany osoby, resp. znalca vybaveného potrebnou odbornosťou, resp. subjekt, ktorý disponuje odbornosťou nevyhnutnou na zhodnotenie a posúdenie tejto otázky a v odseku 98. odôvodnenia predmetného uznesenia poukázal na princíp hodnotenia dôkazov s tým, že výsledok hodnotiaceho procesu musí byť presvedčivý, o to viac, ak závery súdu sú závislé od zodpovedania odbornej otázky, pričom bol konštatovaný nedostatočný postup, ktorý sa premietol aj v nedostatočnom odôvodnení pôvodného rozsudku súdu prvej inštancie v hodnotení vykonaných dôkazov, a tým aj v predčasnom závere o uplatnenom nároku. V odseku 101. odôvodnenia predmetného uznesenia bolo súdu prvej inštancie uložené, aby v novom konaní postupoval tak, že bude hodnotiť dôkazy osobitne, ako aj vo vzájomnej súvislosti, hodnotiť súkromné listiny, ako aj vypracované súdno-znalecké posudky znalcov s tým, že posudok zo strany ÚSI nie je možné neakceptovať len s ohľadom na výpoveď jedného znalca a súčasne priradiť výpovednú hodnotu znaleckému posudku Ing. Mičáka bez ďalšieho, s poukazom na uznesenie súdu prvej inštancie, ktorým nebolo tomuto znalcovi priznané znalečné. Nepochybne zo zrušujúceho uznesenia odvolacieho súdu vyplýval záver o predčasnom rozhodnutí súdu prvej inštancie. Odvolací súd skonštatoval, že súd prvej inštancie postupoval v súlade so zrušujúcim uznesením, pričom nebol svojvoľný postup súdu prvej inštancie, ktorý nariadil výsluch znalcov. V rámci nového výsluchu znalcov nebolo podstatné ani určujúce, že od vypracovania znaleckého posudku do momentu výsluchu nebol znalec Ing. Mičák zapísaný v zozname znalcov, pretože určujúce pre posúdenie protichodnosti záverov bolo, že uvedený znalec bol zapísaný v zozname znalcov v čase vypracovania znaleckého posudku. V súvislosti s postupom súdu prvej inštancie, ktorý vykonal výsluch znalcov, odvolací súd poukázal na odseky 88., 98. a 101. odôvodnenia zrušujúceho uznesenia. Postup súdu prvej inštancie vyhodnotil odvolací súd ako potrebný, ak bez ďalšieho súd prvej inštancie nemohol neprihliadať na kontrolný znalecký posudok ÚSI z titulu výpovede

len jedného znalca z tohto ústavu a bez ďalšieho pri nepriznaní znalečného priradiť výpovednú hodnotu znaleckému posudku Ing. Mičáka.

14. K odvolaciemu dôvodu, ktorým žalovaný namietal postup súdu prvej inštancie pri predvolávaní znalcov ÚSI, sa odvolací súd oboznámil s obsahom spisového materiálu. Podľa č.l. 2807 spisu bol v zmysle úpravy konajúcej sudkyne nariadený termín pojednávania na 1. októbra 2020 o 09:00 hod., č. pojednávacej miestnosti 5, volaný bol žalobca, právny zástupca žalovaného, znalec Ing. Mičák, ÚSI, s úpravou „viď č.l. 1055 všetci znalci, ktorí sa podieľali na ZP č. 171/2017“. Na č.l. 2811 spisu sa nachádza podanie asistentky súdu prvej inštancie, v ktorom sa k predvolaniu uvádza termín, že sa predvolávajú svedkovia, a to tí, ktorí sa podieľali na vypracovaní Znaleckého posudku č. 171/2017. Toto podanie sa malo doručovať ÚSI. Nasledovalo podanie referentky pre znaleckú činnosť ÚSI (č.l. 2850 spisu), ktorým sa vo veci predvolania svedka oznamuje, že znalec doc. Ing. Ján Podhorský, PhD. ako zodpovedný riešiteľ Znaleckého posudku č. 171/2017, sa nemôže zúčastniť nariadeného pojednávania z dôvodu, že mu bola nariadená preventívna karanténa, na základe čoho ÚSI požiadal o ospravedlnenie jeho neúčasti s tým, že v prípade opätovného predvolania sa žiada, aby bol doc. Ing. Ján Podhorský, PhD. predvolaný ako znalec, pretože ako fyzická osoba v pozícii svedka sa nemôže vyjadrovať k odborným otázkam. Za týmto elektronickým podaním je na č.l. 2851 zažurnalizované Ospravedlnenie neúčasti znalca doc. Ing. Jána Podhorského, PhD. za ÚSI, podpísané prof. Ing. Gustáv Kasanický, CSc., MBA. Následnou elektronickou komunikáciou medzi súdom prvej inštancie a ÚSI bolo v zmysle č.l. 2854 spisu oznámené, že nariadeného pojednávania sa bude môcť zúčastniť prof. Ing. Gustáv Kasanický, CSc., MBA, keďže bol jedným z dvoch zhotoviteľov Znaleckého posudku č. 171/2017. Bolo nepochybné, že ÚSI mal v konaní pred súdom prvej inštancie postavenie znalca z titulu vypracovaného kontrolného znaleckého posudku, a pokiaľ aj došlo k predvolaniu s poučením pre svedka, sama o sebe táto skutočnosť nemohla zasiahnuť do práva žalovaného na spravodlivý súdny proces. Navyiac, v zmysle č.l. 2868 - 2869 spisu, súd prvej inštancie na základe požiadavky žalovaného vyhotovil písomne formulované otázky, ktoré boli zaslané ÚSI, na ktoré bolo odpovedal písomne podaním zo dňa 19. októbra 2020 (č.l. 2904 - 2920 spisu). Odvolací súd poukázal na Úradný záznam zo dňa 29. októbra 2020 (č.l. 2937 spisu), spísaný sudkyňou súdu prvej inštancie, v ktorom poukazuje na to, že na termín 1. októbra 2020 boli predvolaní všetci znalci, ktorí sa podieľali na znaleckom posudku ÚSI, čo vyplynulo z referátu sudkyne na č.l. 2807 spisu. Z dôvodu oznámenia o karanténe znalca doc. Ing. Podhorský, PhD. dala sudkyňa pokyn asistentke, aby zistila na ÚSI, ako sú na tom s karanténou ostatní predvolaní znalci, ktorí sa podieľali na znaleckom posudku č. 171/2017. Sudkyňa súdu prvej inštancie poprela, že by osobne žiadala účasť prof. Ing. Gustáva Kasanického, CSc., MBA. Predvolanie ÚSI na pojednávanie bolo doručené včas, s dvojmesačným predstihom pred termínom pojednávania, a pokiaľ ÚSI neinformoval o predvolaní prof. Ing. Gustáva Kasanického, CSc., MBA, tak uvedené je pochybením ÚSI a nie súdu prvej inštancie, pretože ani súd nevedel, že prof. Ing. Gustáv Kasanický, CSc., MBA sa podieľal na vypracovaní Znaleckého posudku č. 171/2017. Sudkyňa v Úradnom zázname z 29. októbra 2020 (č.l. 2937 spisu) uviedla, že ak bolo predvolanie doručené ÚSI ako predvolanie svedka, tak k tomuto došlo len administratívnym pochybením, a malo ísť o predvolanie znalcov. Tento nedostatok sudkyňa korigovala priamo na pojednávaní, keď prítomných znalcov poučila ako znalcov

15. Ďalej odvolací súd skonštatoval, že z výsledkov dokazovania, ktoré sa týkalo odbornej stránky sporovej veci, vyplynulo, že súd prvej inštancie vyhodnocoval listiny, znalecké posudky a v súlade s rozhodovacou činnosťou nielen všeobecných súdov, ale aj Ústavného súdu SR ich hodnotil so zameraním na to, či znalec pri poskytnutí záverov bol presvedčivý, vychádzal zo zistených skutočností a či presvedčivo odstránil pochybnosti súdu a sporových strán, pričom nehodnotil odborné znalecké závery z hľadiska ich správnosti, ale len presvedčivosť posudku, jeho úplnosť k princípom logického myslenia a v súlade s ostatnými vykonanými dôkazmi.

16. Odvolací súd skonštatoval, že nebol opodstatnený ani odvolací dôvod, že by sa súd prvej inštancie nevysporiadal so závermi Výskumného ústavu dopravného, a.s., Žilina a Výskumného ústavu železničného, a.s., Praha. Žalovaný namietal, že súd prvej inštancie nedal v odôvodnení svojho rozsudku odpoveď na podstatný argument, ignoroval zhodné tvrdenia sporových strán, nedal myšlienkové úvahy. Žalovaný žiadal, aby sa odvolací súd oboznámil so všetkými vyjadreniami žalovaného. K týmto odvolacím dôvodom odvolací súd primárne uviedol, že odôvodnenie súdneho rozhodnutia nie je možné zahľcovať podaniami sporových strán, detailne ich vyjadreniami, pretože obsahom súdneho rozhodnutia musí byť to, čo bolo vo výsledku súdom vyhodnotené ako podstatné.

17. Žalovaný v priebehu celého súdneho sporu zdôrazňoval to, že chýbajúca vyhláška č. 250/1997 Z. z. (zrušená 1. januára 2010, nahradená vyhláškou č. 351/2010 Z. z. účinnou od 15. septembra 2010) bola dôvodom, pre ktorý žalovaný nemohol dodržať zmluvne stanovené termíny plnenia podľa uzavretej zmluvy. V konaní pred súdom prvej inštancie bolo na základe dôkaznej povinnosti sporových strán a na

základe poskytnutých odborných záverov posudzované, či absencia právnej úpravy - vyhlášky, na ktorú odkazovala Zmluva, bola okolnosťou, pre ktorú žalovaný nemohol plniť Zmluvu riadne a včas. Žalovaný aj v odvolacom konaní zvýrazňoval, že absenciou vyhlášky nastala situácia, keď neexistoval technický predpis, ktorý by záväzne určoval parametre novo vyrobeného dráhového vozidla, že neboli definované záväzné parametre na konštrukciu výroby, skúšky a schvaľovania DMJ (diesel motorová jednotka). Odvolací súd mal za to, že žalobca, ktorý uplatňoval zmluvnú pokutu s príslušenstvom, preukázal podľa výsledkov (hodnotenia) dôkazov, ktoré sa týkali odborných otázok, že z dôvodov na strane žalovaného neboli dodržané zmluvné termíny, ak len samotná absencia vyhlášky o dopravnom poriadku dráh nebola tým, prečo žalovaný nedodrжал zmluvné termíny.

18. Žalovaný namietal, že boli porušené pravidlá dokazovania, ak okresný súd neakceptoval odborné vyjadrenia. K uvedenému odvolací súd poukázal na to, že hoci Čl. 15 CSP uvádza, že žiaden dôkaz nemá predpísanú zákonnú silu, je potrebné sa pri ich hodnotení v súdnom rozhodnutí vyjadriť, ktorý z nich má presvedčivejšiu, logickejšiu, komplexnejšiu výpovednú hodnotu s dôrazom na závery takéhoto dôkazu, z ktorého súd vychádzal. Práve vyhodnotenie dôkazov bolo úlohou okresného súdu podľa zrušujúceho uznesenia odvolacieho súdu, v ktorom odvolací súd poukázal na sumár dôkazov, ktoré sa v odbornej otázke rozchádzali, preto v novom konaní pred súdom prvej inštancie bolo nevyhnutné ich vyhodnotiť. Súd prvej inštancie vyhodnocoval dôkazy v celej súvislosti, čomu zodpovedá odsek 44. odôvodnenia napadnutého rozsudku, ktorý presne poukázal na jednotlivé listinné dôkazy, znalecké posudky, keď je zrejmé, že bolo potrebné kvalifikovať, v ktorej časti dôkazu ide o znalecký posudok a v ktorej časti o listinný dôkaz a následne vyjadriť výpovednú hodnotu týchto dôkazov. Podľa priebehu konania, dokazovania pred súdom prvej inštancie bol zachovaný princíp rovného postavenia strán. Ak súd prvej inštancie chcel vyjadriť záver, ktorý znalecký posudok hodnotil ako presvedčivý, ktorému uveril a ktorý mal jednoznačným spôsobom zodpovedať nielen na otázky súdu, ale aj otázky sporových strán, za tým účelom bolo namieste v odôvodnení rozsudku uvádzať odpovede na otázky položené znalcom. Je nepochybné, že v období od 1. septembra 2010 do 15. septembra 2010 absentovala vyhláška o dopravnom poriadku dráh, avšak nebola jedinou právnou úpravou, na ktorú odkazovala Zmluva uzavretá medzi žalobcom a žalovaným, keďže podľa zhodnotení výsledkov znaleckého dokazovania tu boli normy, a to súbory STN, STN - EN, TNŽ, ktoré bolo nutné pri realizácii DMJ rady 861 akceptovať, (čl. XVII. bod 8. Zmluvy). Neoddeliteľnou súčasťou Zmluvy bola Príloha č. 4, ktorá obsahovala zoznam noriem a predpisov pre realizáciu predmetu Zmluvy.

19. Žalovaný namietal, že súd prvej inštancie nezhodnotil to, že doc. Dr. Ing. Radek Knoflíček pôsobí mimo oblasť koľajových vozidiel a mimo oblasť odbornej legislatívy Slovenskej republiky a ďalej žalovaný namietal, že súd prvej inštancie nevyhodnotil ani rozpor posudku doc. Ing. Jozefa Gašparíka, PhD. Odvolací súd uviedol, že pri vyhodnocovaní odborných záverov nie je možné z kontextu celého znaleckého posudku vyňať len časť. V podstate odborné závery uvedených osôb boli hodnotené v kontexte so znaleckým posudkom Ing. Mičáka, v konfrontácii so znaleckým posudkom ÚSI a odbornými stanoviskami, vyjadreniami predloženými žalovaným, čo vo výsledku hodnotenia boli logickejšie, ucelenejšie a presvedčivejšie dôkazy predložené žalobcom v kontexte znaleckého posudku vykonaného pred súdom prvej inštancie znalcom Ing. Mičákom. Odvolací súd považoval za potrebné dodať, že súd prvej inštancie sa na základe zrušujúceho uznesenia odvolacieho súdu, čo sa týka presvedčivosti znaleckého posudku vypracovaného v tom čase znalcom Ing. Mičákom, (podľa odseku 87. odôvodnenia v spojení s odsekmi 88., 89. a 101. zrušujúceho uznesenia), s touto spoľahlivo vysporiadal v odseku 38. odôvodnenia. V konaní pred súdom prvej inštancie nedošlo k nezákonnosti dokazovania tak, ako to na viacerých miestach namietal žalovaný v odvolaní. Odvolací súd zvýraznil, že na základe zrušujúceho uznesenia bolo nevyhnutné opätovne zopakovať vykonané dôkazy, a v rámci toho bolo namieste vykonať aj výsluch súdom prvej inštancie ustanovených znalcov.

20. Po zhodnotení dokazovania súd prvej inštancie riadne zdôvodnil presvedčivosť posudku vypracovaného Ing. Mičákom. V konkrétosti k odvolacím dôvodom týkajúcim sa odborných otázok odvolací súd odkázal na odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie, s ktorým sa stotožnil.

21. Predmetom sporu bola žalobcom uplatnená zmluvná pokuta voči žalovanému spolu s úrokom z omeškania, ktorá bola dohodnutá v Zmluve uzavretej medzi stranami sporu ako podnikateľskými subjektami. Zmluvná pokuta podľa § 300 Obchodného zákonníka je postavená na objektívnom princípe bez možnosti liberácie, avšak nejde o kogentné ustanovenie. Pre posúdenie nároku žalobcu na zmluvnú pokutu a vyhodnotenie obrany žalovaného bolo v danej veci cez zodpovedanie odbornej otázky potrebné vyhodnotiť, či žalovaný z titulu absencie vyhlášky mohol a mal dodržať termíny v Zmluve a či na jeho strane nastalo omeškanie s plnením predmetu Zmluvy. Výsledkom tohto posudzovania bol súdom prvej inštancie uskutočnený „legitímny výber“ odborných dôkazov, posudkov, z ktorých vyplynulo, že absencia vyhlášky nemohla spôsobiť omeškanie žalovaného. Pokiaľ už odvolací súd v zrušujúcom

uznesení uviedol, že súd prvej inštancie bez ďalšieho nemohol neprihliadať na znalecký posudok ÚSI z titulu výpovede len jedného znalca a bez ďalšieho oproti svojmu uzneseniu o nepriznaní znalečného znalcovi Ing. Mičákovi priradiť výpovednú hodnotu ním vypracovanému znaleckému posudku, pričom bolo potrebné, aby súd prvej inštancie pristúpil k výpovedi znalcov, preto postupoval v súlade so zrušujúcim uznesením odvolacieho súdu (odsek 101. odôvodnenia). Za ÚSI bol v konaní pred súdom prvej inštancie vypočutý znalec doc. Ing. Ján Podhorský, PhD. a prof. Ing. Gustáv Kasanický, CSc., MBA. Pokiaľ sa podľa súdneho spisového materiálu títo znalci z ÚSI podieľali na vypracovaní znaleckého posudku, bolo namieste, aby zodpovedali otázky súdu. Súd prvej inštancie na základe výsledkov dokazovania, odborných záverov, u ktorých uskutočnil legitímny výber s prihliadnutím na znalecké posudky Ing. Miloslava Mičáka, doc. Dr. Ing. Radka Knoflíčka, doc. Ing. Jozefa Gašparíka, PhD. dospel podľa názoru odvolacieho súdu k vecne správnejmu záveru, že dôvodom omeškania žalovaného nemohla byť chýbajúca legislatíva. Ak aj odvolací súd v odseku 97. odôvodnenia zrušujúceho uznesenia uviedol, že vzájomná korešpondencia medzi žalobcom a žalovaným podporne pristupuje k dôkaznému stavu, pretože zodpovedanie odbornej otázky je primárne na posúdenie danej sporovej veci, uvedené neznamena, že sa nemá prihliadať na túto vzájomnú korešpondenciu medzi žalobcom a žalovaným. Súd prvej inštancie vecne správne poukázal na túto korešpondenciu, keď žalovaný neuvádzal dôvod omeškania pri samotnej konštrukcii DMJ absenciu vyhlášky, ale poukazoval na okolnosti subdodávok.

22. Odvolací súd nehodnotil ako relevantný ani odvolací dôvod, že neuzavretie dodatku k Zmluve vyložil súd prvej inštancie na ťarchu žalovaného. V Zmluve sa strany sporu v Čl. IV. bodu 6. dohodli, že ak v priebehu dodávania predmetu Zmluvy dôjde k zmene všeobecne a individuálne záväzných právnych noriem vzťahujúcich sa na dodanie a prevádzku predmetných dráhových vozidiel a predpisov upravujúcich technické, bezpečnostné, ekologické, ako aj akékoľvek iné požiadavky na predmetné dráhové vozidlá, pričom účinnosť týchto zmien sa bude vzťahovať na dráhové vozidlá, ktoré sú predmetom dodania podľa tejto Zmluvy, sú zmluvné strany povinné sa o tom vzájomne informovať a v lehote do 30 dní od účinnosti zmeny týchto noriem uzavrieť písomný dodatok k tejto Zmluve, v ktorom určia zmenu špecifikácie predmetu Zmluvy v rozsahu vyplývajúcom zo zmenených noriem, dohodnú sa o zmene ceny predmetu Zmluvy. Ďalej mali dohodnuté, že v období od zmeny právnych noriem do účinnosti dodatku k tejto Zmluve predávajúci, t.j. žalovaný je povinný prerušiť dodávanie predmetu Zmluvy. Odvolací súd poukázal na to, že uzavretím Zmluvy so žalobcom sa žalovaný nepochybné „prihlásil k svojej profesijnej odbornosti“, bez ktorej by nemohol prevziať na seba záväzok zo Zmluvy na dohodnuté plnenie. Ak boli podľa Zmluvy dohodnuté sankcie pre žalovaného z titulu omeškania z dôvodov na jeho strane, t.j. dohoda zmluvnej pokuty podľa Čl. XII. bodu 2., 3. Zmluvy, primárne to bol žalovaný, ktorý bol vo svojom záujme povinný vyvinúť tomu zodpovedajúcu odbornú obozretnosť a iniciovať vo vzťahu k žalobcovi uzavretie dodatku z dôvodov vzniknutých nie na jeho strane. Ak by žalovaný takto postupoval, mal by svoju dôkaznú pozíciu „výhodnejšiu“ pri preukazovaní obrany, že k omeškaniu so zmluvným plnením nedošlo z dôvodov na jeho strane, ale napríklad z titulu neposkytnutia súčinnosti žalobcom, hoci v Zmluve sa povinnosť uzavrieť dodatok vzťahuje k obidvom stranám.

23. Ak žalovaný v odvolaní namietal spôsob polozenia otázky, protokolovania a hodnotenia výpovede prof. Ing. Gustáva Kasanického, CSc., MBA, keď na otázku súdu prvej inštancie, či žalovaný ako výrobca mohol mať aj iný dôvod, pre ktorý výroba stála, odpovedal „mohol mať aj iný dôvod“, nie je možné hodnotiť odpoveď tohto znalca za ÚSI ako emotívnu, s ohľadom aj na jeho profesionalitu a odbornosť. V konečnom dôsledku tento znalec mohol svoju odpoveď korigovať, čo sa na pojednávaní pred súdom prvej inštancie dňa 1. októbra 2020 nestalo. Súd prvej inštancie po zrušujúcom uznesení odvolacieho súdu hodnotil presvedčivosť znaleckých posudkov po zopakovanom dokazovaní a výpovedi znalcov, ktorý postup nie je možné hodnotiť ako svojvoľný, pretože ak mal prijať záver presvedčivosti znaleckých posudkov v odpovedi na odbornú otázku, nevyhnutne musel tieto dôkazy opätovne vykonať. Odvolací súd dodal, že súd prvej inštancie hodnotil i protichodnosť odborných záverov znaleckých posudkov s ohľadom k ich presvedčivosti. Nehodnotil ich odborné závery, ale to, ktoré znalecké posudky majú v sebe presvedčivosť, na čo bol súd prvej inštancie oprávnený, čo bolo vo výsledku zhodnotené so záverom o presvedčivosti znaleckých posudkov Ing. Miloslava Mičáka, doc. Dr. Ing. Radka Knoflíčka, doc. Ing. Jozefa Gašparíka, PhD., podľa ktorých chýbajúca vyhláška - nebola dôvodom omeškania žalovaného. Žalovaný sa preto žalobcom uplatnenej zmluvnej pokute neubránil, ak nebolo preukázané, že nie z dôvodov na strane žalovaného neboli dodržané zmluvné termíny.

24. Žalovaný v odvolaní poukazoval na to, že absencia vyhlášky zasiahla do zmluvne dohodnutých termínov plnenia tak, že neexistoval technický predpis, ktorý by záväzne určoval parametre novo vyrobeného dráhového vozidla, neboli definované záväzné parametre na konštrukciu výroby, skúšky a schvaľovanie dráhového vozidla, pričom podľa uzavretej Zmluvy bol žalovaný povinný predmet plnenia odovzdať podľa v tom čase platných a účinných predpisov. Namietal aj to, že v rozhodnutí o schválení

typu železničného vozidla sa nachádza priamy odkaz na ustanovenia vyhlášky o dopravnom poriadku dráh a že nemohol pokračovať vo výrobe v oblastiach hmotnosť DMJ, brzdový systém, pult rušňovodiča DMJ. Žalovaný poukázal na to, že schvaľovací proces overuje zhodu skutočných parametrov novo vyrobeného dráhového vozidla so záväznými parametrami určenými technickým predpisom, ktorým bola vyhláška o dopravnom poriadku dráh, ktorá v rozhodnom čase neexistovala.

25. K odvolaciemu dôvodu žalovaného, že súd prvej inštancie sa nevysporiadal s odbornými dôkazmi žalovaného, so závermi Výskumného ústavu dopravného, a.s., Žilina, Výskumného ústavu železničného, a.s., Praha, ako aj, že súd prvej inštancie nevyhodnotil stanovisko ÚSI z 19. októbra 2020, v ktorom boli obsiahnuté odpovede na otázky súdu prvej inštancie zo 7. októbra 2020 (č.l. 2869 spisu), odvolací súd uviedol, že súdom prvej inštancie boli zhodnotené aj tieto dôkazy, keďže súd prvej inštancie vo výsledku hodnotenia dôkazov vyjadril skutkový a právny záver a súčasne zdôvodnil, že ak sa dôkazy žalobcu a žalovaného v odpovedi na odbornú otázku rozchádzali, na základe akých skutočností uskutočnil „výber“ dôkazov, z ktorého vyplynula presvedčivosť súkromno-znaleckých posudkov žalobcu v spojení s presvedčivosťou súdno-znaleckého posudku vypracovaného v tom čase znalcom Ing. Mičákom. Pokiaľ odvolací súd uviedol, že korešpondencia medzi žalobcom a žalovaným má len podpornú povahu, znamená to, že k okruhu dôkazov predložených žalobcom, ich presvedčivosti následne a podporne pristupuje vzájomná korešpondencia medzi žalobcom a žalovaným, v ktorej žalovaný neuvádzal dôvod omeškania chýbajúcu právnu úpravu vyhlášky. Pokiaľ mala byť absencia vyhlášky o podfá obrany žalovaného dôvodom, pre ktorý nemohol dodržať zmluvné termíny, tak ak by postupoval podľa Čl. IV. bodu 6. Zmluvy, mal by výhodnejšiu dôkaznú pozíciu, t.j. ak by žalobcovi oznámil absenciu vyhlášky a do momentu účinnosti dodatku k Zmluve prerušil dodávanie predmetu Zmluvy. Zo znaleckého posudku predloženého žalobcom, vypracovaného doc. Ing. Jozefom Gašparíkom, PhD. z 30. júla 2015 (č.l. 853 a nasl.) vyplynulo, že žalovaný z hľadiska platnej právnej úpravy mohol riadne a včas dodať príslušné železničné dráhové vozidlá podľa špecifikácie obsiahnutej v Zmluve, ak podkladom pre výrobu a schválenie typu dráhového vozidla a jeho uvedenie do prevádzky boli technické špecifikácie Interoperability (TSI), technické normy (EN, STN, UIC kódexy) a zákon č. 513/2009 Z. z. o dráhach v znení neskorších zmien, ktoré dostatočne upravovali technické požiadavky a požiadavky na schválenie typu vozidla a jeho uvedenie do prevádzky. Zo znaleckého posudku vypracovaného doc. Dr. Ing. Radkom Knoflíčkom z 25. októbra 2017 (č.l. 1217 a nasl.) vyplynulo, že absencia vyhlášky nemala vplyv na plnenie termínov dohodnutých v Zmluve, pretože včasnou výrobou - stavbou hrubej skrine vozidiel zo strany výrobcu sa mohli následne kompletovať zostavy dráhových vozidiel diesel motorových jednotiek - motorové a vložené vozy a žalovaný mohol s hotovými DMJ radu 861 vyčkat' do zahájenia procesu ich schválenia ako typu zo strany kompetentných úradov na území Slovenskej republiky existujúcich v sledovanom období, pričom, pokiaľ by boli splnené náležitosti vývoja a výroby nového dráhového vozidla radu 861, nebol dôvod očakávať, že by proces schvaľovania typu neprebehol úspešne. Podľa Čl. III. Zmluvy sa žalovaný zaviazal dodať žalobcovi diesel motorové jednotky podľa bodu 2.1. tohto článku Zmluvy, zároveň sa zaviazal dodať žalobcovi technickú dokumentáciu podľa bodu 2.2. tohto článku Zmluvy, vykonať skúšky dodávaného predmetu Zmluvy podľa bodu 2.4.1. a 2.4.2. tohto článku Zmluvy, zaškoliť zamestnancov žalobcu podľa bodu 2.4.3. a 2.4.4. tohto článku Zmluvy a zabezpečiť pre žalobcu schválenie všetkých na základe tejto zmluvy dodaných nových typov dráhových vozidiel podľa bodu 2.5. tohto článku Zmluvy. Pokiaľ žalovaný namietal, že súd prvej inštancie nevyhodnocoval odborné vyjadrenia predložené žalovaným, tak podľa odseku 44. odôvodnenia napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie, tento zhodnocoval aj odborné vyjadrenia predložené žalovaným ako listinné dôkazy. Nepochybne to však boli znalecké posudky znalcov Ing. Mičáka, doc. Ing. Jozefa Gašparíka, PhD. a doc. Dr. Ing. Knoflíčka, podporné dôkazy, a to zápisy z kontrolných dní a súdom prvej inštancie vyhodnotená nedostatočná presvedčivosť výpovedí znalcov ÚSI, ktorí sa podieľali na vyhotovení kontrolného znaleckého posudku, na základe čoho konštatoval zodpovedanie odbornej otázky v tom, že absencia vyhlášky o dopravnom poriadku dráh nebola dôvodom, pre ktorý žalovaný nedodržiaval zmluvne stanovené termíny. Zo znaleckého posudku doc. Dr. Ing. Radka Knoflíčka vyplynulo, že neexistencia vyhlášky neovplyvnila proces montáže elektrických zariadení dráhových vozidiel, konštrukciu a návrh elektrických zariadení, pretože pre tieto činnosti platili celé súbory STN, STN - EN, TNŽ, ktoré bolo nutné pri realizácii DMJ rady 861 akceptovať. Rovnako neexistencia vyhlášky nemala vplyv na funkčné a bezpečnostné požiadavky, na brzdenie vlaku, stanovište rušňovodiča, dverové otvory a technické podmienky. V rámci posudku vypracovaného znalcom doc. Ing. Jozefom Gašparíkom, PhD. sa uvádza, že proces schvaľovania dráhových vozidiel je dostatočne upravený v zákone č. 513/2009 Z. z. o dráhach a o zmene a doplnení niektorých zákonov s tým, že tento zákon obsahuje aj dostatočné podmienky pre proces technicko-bezpečnostnej skúšky a stanovuje požiadavky na posúdenie zhody s normami TSI. Podrobnosti konštrukčného riešenia jednotlivých komponentov sú riešené v jednotlivých

normách TSI, EN, STN, UIC kódexov a predpisov. Znalecký posudok vypracovaný v tom čase znalcom Ing. Miloslavom Mičákom konštatuje, že konštrukciu dráhového vozidla nerieši vyhláška o dopravnom poriadku dráh, ale predovšetkým technické normy, a to normy TSI, UIC, STN. Odvolací súd skonštatoval, že ak súd prvej inštancie v rámci nového zhodnotenia dôkazov dospel k záveru, že dôvodom omeškania žalovaného nebola chýbajúca právna úprava, jeho závery boli vecne správne, pričom odvolací súd sa s nimi práve z dôvodu aplikácie ustanovenia § 387 ods. 2 CSP stotožnil. V rámci nového zhodnotenia dôkazov pred súdom prvej inštancie bolo zistené, že vyhláška č. 351/2010 Z. z. o dopravnom poriadku dráh, ktorá nadobudla účinnosť od 15. septembra 2010, nemá v prvej časti Prílohy č. 2 uvedenú konkrétnu hodnotu jednotlivých parametrov, pričom druhá časť Prílohy č. 2 tejto vyhlášky nebola relevantná pre danú sporovú vec. Pokiaľ aj tretia časť prílohy č. 2 vyhlášky obsahuje kritériá pre prevádzkovú brzdu, požiadavky na stanovište rušňovodiča a ďalšie podmienky, tak na základe zhodnotených dôkazov podľa znaleckých posudkov doc. Ing. Jozefa Gašparíka, PhD., doc. Dr. Ing. Radka Knoflíčka, znaleckého posudku vypracovaného znalcom Ing. Miloslavom Mičákom bolo možné potrebné údaje nachádzať v súboroch noriem STN, STN - EN, TNŽ, ktoré bolo nutné pri realizácii DMJ rady 861 akceptovať. V znaleckom posudku vypracovanom doc. Dr. Ing. Radkom Knoflíčkom sa konštatuje, že neexistencia vyhlášky nemala vplyv na funkčné a bezpečnostné požiadavky, na brzdenie vlaku, stanovište rušňovodiča, dverové otvory a technické podmienky. Ak právna úprava v rozhodnom období nebola komplexná, bolo zrejmé, že v tom čase existujúca právna úprava, normy, čo zistil aj súd prvej inštancie v rámci vykonávaného dokazovania pri posudzovaní a zodpovedaní odbornej otázky, dávala priestor žalovanému postupovať podľa v tom čase platných právnych predpisov, aby realizoval predmet svojho záväzku podľa Zmluvy. Odvolací súd v zmysle výsledkov vykonaného dokazovania poukázal na jednotlivé prílohy vyhlášky, konkrétne Prílohu č. 2, ktorá sa delila na štyri časti, pričom prvá časť neobsahovala konkrétnosti technického charakteru a v ostatnej časti technické údaje podľa zhodnotených odpovedí odborných otázok, z ktorých súd prvej inštancie vychádzal, žalovaný mohol čerpať z iných noriem (odsek 22., 50. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie). Ak žalovaný zvýraznil ako riziko situáciu nerešpektovania právnych predpisov platných v čase dodania každého jednotlivého dráhového vozidla, tak vo vzťahu k tomuto zvýraznenému riziku sa primerane s odbornou spôsobilosťou, starostlivosťou nesprával, keď neinicioval práve z tohto dôvodu zmenu Zmluvy. Ak nebolo preukázané, že dôvodom omeškania žalovaného bola absencia právnej úpravy, odvolací súd skonštatoval, že platilo omeškanie žalovaného z dôvodov na jeho strane, pričom upriamil pozornosť na odsek 50. odôvodnenia napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie, v ktorom okrem iného súd prvej inštancie podrobne poukázal na zápisy z kontrolných dní, na ktoré odvolací súd odkázal.

26. K odvolaciemu dôvodu žalovaného, že súd prvej inštancie nevyhodnotil písomné odpovede ÚSI, odvolací súd poukázal na odsek 51. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie. K odvolaciemu dôvodu žalovaného k splatnosti zmluvnej pokuty podľa Čl. XII. bodu 2., 3. Zmluvy odvolací súd uviedol, že pre splatnosť zmluvnej pokuty nebolo zmluvnými stranami dohodnuté, že je potrebné vyúčtovanie, pretože zmluvná pokuta vzniká omeškaním žalovaného. Odvolací súd uviedol, že nárok na zaplatenie zmluvnej pokuty nie je nárokom, pre vznik ktorého právna a v danej veci zmluvná úprava vyžaduje predchádzajúce uplatnenie u povinnej osoby - žalovaného. Vyplýva to z uzavretej Zmluvy Čl. XII. bodu 2., 3. a zákonnej úpravy zmluvnej pokuty podľa ustanovenia § 544 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka. Pre splatnosť zmluvnej pokuty bol určujúci moment porušenia povinnosti, pre ktorý bola zmluvná pokuta dohodnutá, a preto sa pre jej splatnosť nevyžadovalo vyčíslenie, resp. uplatnenie u žalovaného. Vyplýva to zo samotného charakteru zmluvnej pokuty v zmysle ustanovenia § 544 ods. 1 Občianskeho zákonníka, keď účastník, ktorý zmluvnú povinnosť poruší, pre ktoré porušenie je zmluvná pokuta dohodnutá, je povinný takúto zmluvnú pokutu zaplatiť. Povinnosť zaplatiť zmluvnú pokutu vzniká momentom porušenia zmluvnej povinnosti. V tejto súvislosti odvolací súd analogicky poukázal na to, že ak sa právo na zmluvnú pokutu premlčuje, a to v premlčacej dobe odo dňa, keď sa mohlo vykonať po prvý raz, čo v prípade práva na zmluvnú pokutu znamená, že lehota začína plynúť počnúc dňom, keď došlo k porušeniu zmluvnou pokutou zabezpečeného záväzku, resp. povinnosti, zákonite musí ísť o splatnú zmluvnú pokutu, a preto aj jej splatnosť je viazaná na porušenie zmluvnej povinnosti, pre ktorú bola zmluvná pokuta dohodnutá. Tento záver odvolacieho súdu potvrdzuje ustanovenie § 393 ods. 1 Obchodného zákonníka, podľa ktorého pri právach vzniknutých z porušenia povinnosti začína premlčacia doba plynúť dňom, keď bola povinnosť porušená, ak nie je pre premlčanie niektorých týchto práv ustanovená osobitná úprava. Z uvedeného ustanovenia vyplýva, že pokiaľ by právo nebolo splatné, nemohla by ani začať plynúť premlčacia doba z titulu porušenia zmluvnej povinnosti žalovaným tak, ako bola vyjadrená v Čl. XII. Zmluvy. Odvolací súd upriamil pozornosť na Zmluvu o dojednaní zmluvnej pokuty, k splatnosti ktorej sa nevyžadoval žiaden ďalší úkon, ale len právna skutočnosť porušenia povinnosti.

27. K výrokom III. a IV. o náhrade trov súdneho konania odvolací súd uviedol, že tieto neboli napadnuté osobitnými odvolacími dôvodmi žalovaného, preto ich ako výroky závislé od výroku vo veci samej potvrdil ako vecne správne.

28. Odvolací súd na záver skonštatoval, že nakoľko nezistil relevantnosť ani jedného z odvolacích dôvodov žalovaného, rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch I., III. a IV. potvrdil ako vecne správne rozhodnutie. Z dôvodu aplikácie ustanovenia § 387 ods. 2 CSP k napadnutým výrokom I. a k závislým výrokom III. a IV. odkázal na odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie, viažuce sa k týmto výrokovým častiam.

29. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podal včas dovolanie žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) a žiadal, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodnutie odvolacieho súdu v napadnutej časti zrušil, alternatívne, aby rozhodnutie odvolacieho súdu v napadnutej časti zmenil tak, že žalobu zamietá a žalovanému priznáva náhradu trov konania. Prípustnosť dovolania vyvodzoval z ustanovení § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a), b) a c) CSP.

30. V súvislosti s dovolacím dôvodom podľa § 420 písm. f) CSP namietal, že rozsudok odvolacieho súdu je arbitrárny a so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti nelogický. V nadväznosti na opis skutkového stavu v predmetnom spore skonštatoval, že v čase legislatívneho vákua - neexistencie vykonávacej vyhlášky k zákonu o dráhach neexistoval technický predpis, ktorý by záväzne určoval parametre novovyrobeného dráhového vozidla a nebolo v tomto čase možné predvídať, aké podmienky technickej spôsobilosti budú musieť byť dodržané pri schvaľovaní typu DMJ, aby bolo možné zabezpečiť overenie zhody vozidla. Napriek tomu, že výrobca poznal normy STN, EN, UIC (ktoré však nie sú „harmonizované“ v zmysle zákona č. 264/1999 Z. z., čo znamená, že ich aplikácia je dobrovoľná a nesmie byť v rozpore s platnou legislatívou SR), musel zohľadniť, že ich použitie je dobrovoľné a povinnými sa stávajú až vtedy, keď je ich použitie definované technickým predpisom, čo v danom prípade nebolo. Navyše, nová (ani predchádzajúca) vyhláška č. 351/2010 Z. z. neodkazuje na žiadne normy použiteľné pre konštrukciu, výrobu, skúšky a schválenie predmetného vozidla, čo podrobne vysvetlil aj ÚSI v doplnujúcom stanovisku z 25. apríla 2018 (č.l. 2000, str. 10 - 12). Následne po legislatívnom vákuu boli preukázané rozdiely medzi normami, pričom záväzná je samozrejme vyhláška č. 351/2010 Z. z., a teda žalovaný by bol povinný vozidlo vyrobené podľa noriem na vlastné náklady prerobiť.

31. Ďalej dovolateľ uviedol, že prvá DMJ mala byť žalobcovi dodaná až za účinnosti nového zákona o dráhach. Pokiaľ by bola zhotovená podľa starej, medzičasom zrušenej právnej úpravy alebo len podľa noriem, pričom by nespĺňala podmienky podľa už zmenených právnych predpisov, nebol by žalobca povinný takýto predmet zmluvy prevziať, čo jednoznačne vyplývalo z čl. IV bod 8 zmluvy. Odmietnuť prevziať plnenie mohol žalobca aj podľa čl. IV bod 17, 20 aj 21 zmluvy. Zmluva teda na viacerých miestach zabezpečovala riadne splnenie záväzku žalovaným podľa zákona o dráhach a dopravného poriadku dráh platných a účinných v čase riadneho dodania každého jednotlivého vozidla.

32. Ďalej dovolateľ poukázal na čl. IV bod 6 zmluvy, podľa ktorého boli strany pri zmene právnych predpisov v priebehu platnosti a účinnosti zmluvy povinné sa o tom vzájomne informovať a v lehote 30 dní uzavrieť dodatok k zmluve s tým, že predávajúci bol povinný prerušiť dodávanie predmetu zmluvy. Uvedenú informačnú povinnosť si nespĺnila ani jedna zo strán, preto túto skutočnosť nemožno nespravodlivo vyhodnotiť na ťarchu žalovaného. Vedomosť žalobcu o legislatívnom vákuu bola preukázaná aj jeho priamou účasťou v legislatívnom pripomienkovom konaní k vyhláške. Zároveň je v súvislosti s uvedeným článkom zmluvy podľa názoru dovolateľa potrebné rozlišovať zmenu a zrušenie právnych noriem a predpisov s tým, že v tomto prípade bola vyhláška zrušená a o zmene možno hovoriť až po prijatí novej, a teda nemôže byť na ťarchu žalovaného, že niečo neinicioval, keď nedošlo k zmene, o ktorej možno hovoriť až porovnaním zrušenej a novej vyhlášky.

33. Dovolateľ skonštatoval, že si svoje zmluvné záväzky riadne plnil, kým sa plnenie stalo objektívne dočasne nemožným a ako to vyplýva aj zo zápisov z kontrolných dní, práce pokračovali čiastkovo na tých celkoch a častiach, kde to bolo možné. Nemožno opomenúť fakt, že napriek tomu, že tzv. hrubá stavba skrine prvej DMJ, ktorú žalovaný vyrobil v čase legislatívneho vákua na vlastné riziko, podliehala po prijatí novej vyhlášky hmotnostným zmenám. Taktiež dovolateľ poukázal aj na rozšírený okruh skúšok pre DMJ ako nový typ dráhového vozidla Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky 3 mesiace po účinnosti vyhlášky (10. decembra 2010) práve s poukazom na novú legislatívu. Z uvedeného dôvodu nebolo objektívne možné dodať prvú DMJ v dohodnutom termíne do 30. novembra 2010, t.j. do 2 mesiacov po účinnosti vyhlášky, keď práce nemohli byť riadne vykonávané počas takmer 9 mesiacov.

34. Ďalej dovolateľ uviedol, že jeho záväzkom bolo dodať typovo schválené novo vyrobené dráhové vozidlo, pričom súčasťou procesu schválenia bol proces zhody parametrov novovyrobeného vozidla s parametrami podľa technických špecifikácií interoperability (TSI) a so všeobecnými predpismi, ktoré vykonávajú notifikované právnické osoby - Výskumný dopravný ústav a.s. Žilina (ďalej ako „VÚD Žilina“;

porovnáva zhodu s TSI) a Výskumní ústav železniční Praha (ďalej ako „VÚŽ Praha“; porovnáva zhodu so všeobecnými predpismi - Dopravný poriadok dráh). Je nesporné, že v čase dodania DMJ platili normy STI len pre splnenie 3 parametrov. Medzi stranami teda nebolo sporné, že len podľa TSI noriem nebolo možné komplexne schváliť novovyrobené vozidlo. VÚŽ Praha vo svojom odbornom vyjadrení uviedol, že v čase absencie vyhlášky neboli schopní vzhľadom na neexistujúcu záväznú legislatívu vydať plnohodnotné stanovisko k schváleniu typu dráhového vozidla, ktorého prevádzka bola predpokladaná na území Slovenskej republiky. Schvaľovacím orgánom nových typov dráhových vozidiel je Ministerstvo dopravy, ale predpoklady na schválenie museli byť preukázané osvedčeniami notifikovaných osôb o zhode parametrov vozidla s technickými predpismi, preto boli odborné vyjadrenia VÚD Žilina a VÚŽ Praha pre prejednávaný spor kľúčové. V čase legislatívneho vákuu nebol v Slovenskej republike schválený žiadny nový typ dráhového vozidla. Pokiaľ žalobca v konaní poukázal na 5 prípadov rozhodnutí ministerstva dopravy viažucich sa ku koľajovým vozidlám v tomto období, jednalo sa o modernizáciu existujúcich vozidiel, ktorých schválenie úprav umožňovala zákonná výnimka.

35. V súvislosti s hodnotením znaleckých záverov dovolateľ uviedol, že znalecký posudok vypracovaný ÚSI bol ako jediný vyhotovený aj na základe oboznámenia sa znalca s konštrukčným, výrobným, skúšobným a schvaľovacím procesom novovyrobených dráhových vozidiel DMJ a zhodné názory prezentovali aj VÚD Žilina, VÚŽ Praha, aj katedra dopravnej a manipulačnej techniky Žilinskej univerzity, ktorých závery ako vysoko odborne špecializovaných inštitúcií o nemožnosti výroby v čase legislatívneho vákuu nemožno nezohľadniť. Ani podľa ÚSI žalovaný z tohto dôvodu nemohol dodržať termín výroby, pričom skutočný termín odovzdania DMJ považoval za najskorší možný. Znalecký posudok doc. Gašparíka žiadne nejasnosti v odborných otázkach neodstránil a napriek tomu, že poukázal na hierarchiu právnych noriem, túto bez náležitého zdôvodnenia vo svojich záveroch nezohľadnil. Navyše presvedčivosť jeho posudku znižuje aj vyjadrenie, že pre definovanie konkrétnych prekážok vo výrobe DMJ odkázal na odborné znalosti v odvetví strojárstva, na ktoré sa necítil byť kompetentný a v tomto smere odkázal na potrebu doplnenia dokazovania. Najpodstatnejšou výhradou k znaleckému posudku doc. Knoflíčka bolo, že vychádzal výlučne zo znaleckého posudku Ing. Mičáka. Znalecké posudky doc. Gašparíka a doc. Knoflíčka sú zamerané na oblasť prevádzky už schválených DMJ, a nie na možnosť ich konštrukcie a schvaľovania v období legislatívneho vákuu, preto sú pre prejednávaný spor irelevantné.

36. Dovolateľ mal za to, že pokiaľ objektívne nemohol splniť svoj záväzok z dôvodu neexistencie príslušného technického predpisu v rozhodnom období, nemožno dospieť k záveru, že omeškanie bolo spôsobené z dôvodov na jeho strane, keďže nemôže niesť zodpovednosť za legislatívne vákuum, ktoré nastalo nezávisle od jeho vôle ako prekážka, ktorý mu bránila v splnení jeho povinnosti, pričom nemohol túto prekážku alebo jej následky odvrátiť alebo prekonať. Zároveň dovolateľ poukázal na omeškanie žalobcu s poskytnutím súčinnosti pri návrhoch dizajnového riešenia interiéru a farebného riešenia exteriéru DMJ, ku ktorej sa zaviazal v čl. X bode 10 Zmluvy. Podľa Zápisu z kontrolného dňa 18. januára 2011 toto omeškanie trvalo 6 mesiacov s tým, že žalobca sa zaviazal poskytnúť súčinnosť do 9. júla 2010 a súčinnosť poskytol až 18. januára 2011, čo nerozporoval ani samotný žalobca a uznal ho napr. vo svojom vyjadrení z 11. januára 2018. Žalobca podľa názoru dovolateľa neunesol v spore dôkazné bremeno ohľadom vzniku nároku na zaplatenie zmluvnej pokuty v súlade s čl. XII bod 3 Zmluvy.

37. Ďalej dovolateľ naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP odôvodnil tým, že vo veci rozhodoval znalec, a nie súd, čo usúdil z bodov 91. a 92. odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, z ktorých vyplýva, že odvolací súd absenciu právneho predpisu a jej vplyv na sankčnú zodpovednosť za omeškanie vyhodnotil ako otázku skutkovú, a nie právnu. Pokiaľ odvolací súd v bode 100. odôvodnenia svojho rozhodnutia odkázal, že bolo možné postupovať podľa iných noriem „STN, STN - EN, TNŽ“, čo mal zistiť zo znaleckých posudkov, pričom sa nijako nevenoval podstatnému odvolaciemu argumentu žalovaného týkajúcemu sa záväznosti týchto noriem, ktorých existencia nemala rozhodný vplyv na posúdenie sporu, nakoľko neexistoval technický predpis, ktorý by ich použitie vyžadoval, odvolací súd opäť rezignoval na svoju úlohu právneho arbitra, keď nechal na znalcoch posúdenie hierarchie právnych predpisov a ich záväznosti, resp. možnosti postupovania podľa nich bez toho, aby na ne odkazoval všeobecne záväzný právny predpis.

38. Ďalej dovolateľ v súvislosti s dovolacím dôvodom podľa § 420 písm. f) CSP namietal nezákonné a nepreskúmateľné ustanovenie znalca Ing. Mičáka ad hoc uznesením z 12. marca 2018, ktorého úlohou bolo oboznámiť so svojim znaleckým posudkom a dostaviť sa na výsluch na pojednávanie. Predmetné uznesenie súd prvej inštancie odôvodnil tým, že uvedený znalec bol po podaní znaleckého posudku vyčiarknutý zo zoznamu znalcov, a preto ho ustanovil za znalca ad hoc. Bližšie súd prvej inštancie v predmetnom uznesení, proti ktorému nie je prípustný opravný prostriedok, neuviedol, ktorý konkrétny dôvod podľa § 15 ods. 1 zákona o znalcoch ho viedol k ustanoveniu tohto znalca. Dovolateľ mal za to, že k ustanoveniu tohto znalca došlo v rozpore s § 15 ods. 1 zákona o znalcoch. Skutočnosť, že Ing. Mičák

bol vyčiarknutý zo zoznamu znalcov, by bola bez významu, ak by skutočne len objasňoval jeho posudok z čias, keď znalcom bol, avšak znalec bol v rozpore s vydaným uznesením v rámci svojho výsluchu, ktorý súd ťažiskovo vyhodnotil ako presvedčivejší oproti ÚSI, vypočúvaný aj o otázkach, ktoré v znaleckom posudku neboli z jeho strany rozoberané a reagoval aj na nové podklady v spise. V čase jeho výsluchu nedisponoval potrebným odborným preskúšaním už viac ako 4 roky. Navyše dovolaateľ uviedol, že Ing. Mičák v čase ustanovenia ad hoc vystupoval zaujate a iniciatívne, na pojednávaní dňa 1. októbra 2020 sa pokúsil predložiť súdu ním obstarané dôkazy v neprospech žalovaného, čo vyústilo do podania námietky zaujatosti voči nemu, na základe ktorej súd prvej inštancie uznesením proti ktorému nie je prípustné odvolanie, rozhodol o jeho nevyhlúčení z konania. V súvislosti s výsluchom Ing. Mičáka ohľadom jeho znaleckého posudku dovolaateľ uviedol, že „presvedčivosť prednesu“ a „pohotovosť reakcie na položenú otázku“ nie je nevyhnutne spojená s jeho odbornosťou. Presvedčivosť u znalcov je potrebné hodnotiť nie dojmom, ale racionálnou a logickou úvahou o ich argumentoch, pričom tieto hľadiská hodnotenia presvedčivosti z rozhodnutia nevyplývajú. Táto otázka má rozhodný vplyv na konanie, keďže znalecký posudok Ing. Mičáka bol vyhodnotený ako ťažiskový dôkaz, avšak podľa názoru dovolaateľa bol vykonaný v rozpore so zákonom. Záver o neodobnosti Ing. Mičáka potvrdil aj sám súd prvej inštancie, keď mu uznesením z 23. októbra 2017 nepriznal znalečné s odôvodnením, že aj vzhľadom na skutočnosti uvedené v kontrolnom znaleckom posudku znaleckého ústavu bol vykonaný nekvalitne, a pre konanie a rozhodnutie vo veci je nepoužiteľný. Je otáznou, ako mohol súd prvej inštancie následne vyhodnotiť jeho znalecké závery ako presvedčivé a považovať jeho znalecký posudok za jeden z rozhodujúcich dôkazov o tom, že dôvodom omeškania žalovaného nebola absencia legislatívy.

39. Taktiež dovolaateľ v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP poukázal na body 101. a 102. odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, keď odvolací súd uviedol, že „pokiaľ sú odborné závery protichodné, je nevyhnutné klásť dôraz na dôkaznú povinnosť tej sporovej strany, ktorá má svoj nárok uplatnený v konaní preukázať“ a v tejto súvislosti namietal, že po zrušujúcom rozhodnutí žiadna zo strán sporu nenavrhol vykonanie akéhokoľvek dôkazu, čoho výsledkom malo v zmysle rozhodnutia odvolacieho súdu byť neprihliadnutie na znalecký posudok Ing. Mičáka. Súd však bez návrhu vykonal výsluch znalcov a o tento výsluch oprel svoje závery. Z ustanovenia § 208 ods. 3 CSP, nakoľko toto ustanovenie neuvádza spojenie „aj bez návrhu“ (ktoré sa v iných ustanoveniach uvádza) vyplýva, že súd nesmie znalca vyslychnúť bez návrhu, pričom procesným dôsledkom je neúspech strany sporu, ak bol posudok nejasný, alebo ak v ňom absentovali náležitosti. Navyše, takýto výsluch je možné urobiť len o skutočnostiach uvádzaných v znaleckom posudku. Vzhľadom na uvedené súd závažným spôsobom porušil právo na spravodlivý proces, najmä právo na rovnosť zbraní. Napriek tomu, že odvolací súd v zrušujúcom rozhodnutí v súvislosti s postupom súdu prvej inštancie, keď bez návrhu vypočul znalcov, a napriek tomu, že ich závery ostali protichodné, vyhodnotil ich v neprospech žalovaného, uviedol, že spor je potrebné vyhodnotiť tak, že žalobca neunesol dôkazné bremeno, následne odvolací súd v napadnutom rozhodnutí tento postup súdu prvej inštancie odobril a presvedčivým spôsobom sa s touto odvolacou námietkou (str. 9 a nasl. odvolania) ako podstatnou nevysporiadal.

40. Dovolaací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP dovolaateľ videl v porušení princípu právnej istoty podľa čl. 2 CSP v súvislosti s požiadavkou predvídateľnosti súdnych rozhodnutí, ktorý mal spočívať v porušení zásady viazanosti súdu nižšej inštancie právnym názorom súdu vyššej inštancie a záväznosti právneho názoru súdu vyššej inštancie vo vlastnom predošlom zrušujúcom uznesení bez zmeny zisteného skutkového stavu. V súvislosti s touto dovolacou námietkou dovolaateľ poukázal na body 87., 90., 98., 101. a 102. zrušujúceho rozhodnutia odvolacieho súdu, v rámci ktorých mal odvolací súd za to, že nárok žalobcu na zmluvnú pokutu môže vzniknúť a byť žalobcovi v súdnom spore priznaný len ak je v súlade s čl. XII bod 3. Zmluvy bez pochybností preukázané, že omeškanie s dodaním predmetu zmluvy spočívalo v dôvodoch na strane žalovaného, čo doposiaľ žalobcom nebolo preukázané. Napriek uvedenému súdu prvej inštancie v novom konaní opäť rozhodol rovnako ako vo svojom prvom rozsudku tak, že žalobe takmer v celom rozsahu vyhovel. Závery oboch skupín odborných záverov ostali protichodné aj po skončení opätovného prvoinštančného konania, na základe čoho možno dospieť k záveru, že žalobca spoľahlivo nepreukázal dôvodnosť uplatneného nároku na zmluvnú pokutu. Odvolací súd tiež v zrušujúcom uznesení poukázal na rozpor v rozhodovacej činnosti súdu prvej inštancie v súvislosti s postavením Ing. Mičáka ako osoby zúčastnenej v konaní, pričom tento rozpor nebol odstránený ani po vrátení veci súdu prvej inštancie. Napriek uvedeným skutočnostiam sa odvolací súd bez náležitého odôvodnenia stotožnil so závermi súdu prvej inštancie v novom konaní a v napadnutom rozsudku len odkázal na ustanovenie § 387 ods. 2 CSP, čím sa odklonil od svojho pôvodného názoru bez náležitého odôvodnenia.

41. Naplnenie dovolacieho dôvodu v zmysle § 420 písm. f) CSP spočívalo podľa dovolaateľa aj v nepreskúmateľnosti napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu v dôsledku nesúladu právnych

záverov s vykonanými skutkovými zisteniami, ktorá je prejavom formalistického až arbitrárneho prístupu odvolacieho súdu. Odvolací súd len s odvolaním sa na § 387 ods. 2 CSP de facto vylúčil z odvolacieho prieskumu tvrdenia a argumenty žalovaného, od posúdenia ktorých záviselo spravodlivé rozhodnutie vo veci. Napadnutý rozsudok odvolacieho súdu sa napriek svojej rozsiahlosti obmedzil len na zhodnotenie obsahu spisu, vyjadrení strán sporu a znalcov, citáciu zákonných ustanovení a veľmi stručné zhodnotenie skutkového stavu bez náležitého právneho posúdenia veci. Odôvodnenie napadnutého rozsudku neposkytuje podľa názoru dovolateľa odpovede ani na najdôležitejšie právne a skutkovo relevantné otázky a absentujú v ňom právne úvahy a argumenty, z ktorých odvolací súd vychádzal. V bode 45. odôvodnenia napadnutého rozhodnutia sa odvolací súd stotožnil s konštatovaním súdu prvej inštancie, že nadobudol hlboké presvedčenie, že hlavným dôvodom omeškania žalovaného nebola chýbajúca legislatíva, a to bez náležitého odôvodnenia, či vyhodnotenia v kontexte s ostatnými vykonanými dôkazmi. Odvolací súd sa stotožnil s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie stotožnil napriek tomu, že v ňom absentujú odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky. Odborné závery ostali protichodné aj po skončení opätovného prvoinštančného konania, čiže v zmysle bodu 98. zrušujúceho rozhodnutia odvolacieho súdu „nemožno dospieť k tomu, že by žalobca pri svojej dôkaznej povinnosti nepochybne a spoľahlivo preukázal dôvodnosť uplatneného nároku na zmluvnú pokutu“, pričom odklon od tohto svojho prvého názoru odvolací súd nijako nevysvetlil.

42. Dovolateľ upresnil, že rozhodnutie odvolacieho súdu neobsahuje náležité odôvodnenie v otázke vzniku nároku žalobcu na zmluvnú pokutu. Ak žalobca tvrdil, že k porušeniu povinnosti - nedodržaniu zmluvne dohodnutých termínov došlo z dôvodov na strane žalovaného, bol povinný toto tvrdenie preukázať. Dovolateľ opakovane poukázal na to, že akákoľvek pochybnosť o tom, či neexistencia vyhlášky mohla byť príčinou posunu termínov, musela nevyhnutne viesť k záverom v prospech žalovaného, pričom závery oboch skupín odborných záverov ostali protichodné. Súd prvej inštancie síce dospel k záveru, že absencia legislatívy nebola dôvodom omeškania, avšak neuviedol, ako vec v konečnom dôsledku posúdil, či došlo k porušeniu povinnosti z dôvodov na strane žalovaného alebo nie. Ďalej z predmetného rozhodnutia nevyplýva, či je absencia legislatívy dôvodom, ktorý by mohol byť pričítaný na ťarchu žalovaného, alebo sa jednalo o okolnosť vylučujúcu jeho zodpovednosť. Odvolací súd sa k týmto záverom súdu prvej inštancie vyjadril zjednodušene v bodoch 99. a 96. odôvodnenia napadnutého rozsudku. V súvislosti s bodom 96. odôvodnenia napadnutého rozsudku odvolacieho súdu dovolateľovi nebolo zrejmé, ako odvolací súd dospel k záveru, že k faktickému prerušeniu dodávok nedošlo, keď fakticky dodávané nebolo (dodávka prvej DMJ bola dňa 16. novembra 2011) a vedomosť o absencii vykonávacieho predpisu na strane žalobcu bola nesporne preukázaná. Zároveň nemôže byť na ťarchu žalovaného, že neinicioval dodatok k zmluve, keď nedošlo k zmene predpisov, ale k ich zrušeniu, a teda k dočasnej nemožnosti plnenia. Zázpisy z kontrolných dní poukazované v konaní žalobcom aj konajúcimi súdmi nemajú spôsobilosť osvedčiť „dodávku plnenia“ vyžadovaného zmluvou, zaznamenávajú iba priebeh výroby, a sú dôkazom toho, že žalovaný na vlastné riziko pokračoval vo vybraných prácach podľa jeho odborného zvaženia. Naviac, ani v jednom z týchto zápisov nebolo konštatované omeškanie plnenia. Tieto skutočnosti súd opomenul, pričom dovolateľ trval na tom, že notifikačná povinnosť nemá žiadny vplyv na toto konanie, keďže sa nejedná o konanie o náhradu škody.

43. Ďalej dovolateľ namietal, že nedostal relevantnú odpoveď ani na jednu z odborných otázok, ktoré boli v rámci sporu nastolené, pričom odborné závery ostali protichodné. Odvolací súd sa bez náležitého odôvodnenia stotožnil s odôvodnením súdu prvej inštancie, ktorý pri rozhodovaní nesprávne vyhodnotil dôležitosť Dopravného poriadku dráh pre výrobu a dodávku DMJ ako novovypracovaného dráhového vozidla, napriek tomu, že sa jedná o jediný všeobecne záväzný právny predpis, ktorý oblasti v ňom obsiahnuté záväzne upravuje. V rozsudku odvolacieho súdu (bod 100. odôvodnenia) absentuje dostatočná argumentácia, na základe ktorých dôkazov a myšlienkových úvah dospel súd prvej inštancie k záveru, že bolo možné údaje pre realizáciu DMJ nachádzať v súboroch noriem STN, STN - EN, TNŽ. Konajúce súdy nedali relevantnú odpoveď na argumenty žalovaného podporené odbornými závermi ÚSI, VÚD Žilina, VÚŽ Praha a katedry dopravnej a manipulačnej techniky Žilinskej univerzity. V tejto súvislosti dovolateľ poukázal na vybrané tvrdenia Ing. Mičáka svedčiace v jeho prospech, ktoré súdy odignorovali, v rámci ktorých Ing. Mičák uviedol napríklad, že DMJ nie je možné schváliť len na základe TSI noriem, že v čase zrušenia vyhlášky nebol iný obligatórny predpis, že príslušné vyhlášky rozdielne definovali hmotnosť vyzbrojeného vozidla. Pokiaľ súdy považovali závery Ing. Mičáka za presvedčivé, boli povinné sa vysporiadať aj s jeho názormi, ktoré boli v prospech žalovaného. Dovolateľ vyjadril presvedčenie, že už len samotná pochybnosť, že omeškanie nebolo spôsobené dôvodmi na strane žalovaného, malo viesť k zamietnutiu žaloby.

44. Vo vzťahu k otázke vyhodnotenia potreby dokazovania výsluchom svedkov dovolateľ namietal absenciu argumentácie, na základe akých úvah dospel súd prvej inštancie (a odvolací súd sa s tým

stotožnil) k záveru, že nebolo potrebné vykonať dôkazy navrhnuté žalovaným, a to výsluch svedkov Ing. M. a Ing. Y.. Odvolací súd v bode 22. odôvodnenia svojho rozhodnutia uviedol, že tieto dôkazy nevykonali, nakoľko v predmetnom spore nebolo sporné, či jednotlivé zmluvné strany vedeli o absencii legislatívy, keďže žalobca ani žalovaný túto skutočnosť nepopierali. Žalovaný tieto dôkazy navrhol vykonať za účelom preukázania skutočnosti, že o legislatívnom vákuu vedeli obidve zmluvné strany a teda žalobca mal v danom čase vedomosť o absencii legislatívy ako prekážke v riadnom a včasnom plnení zmluvy. Súd prvej inštancie však tento navrhnutý dôkaz reprodukoval ako dôkaz, ktorým sa mala preukázať „absencia legislatívy“, pričom odvolací súd sa bez vyhodnotenia tohto rozporu v účele dokazovania stotožnil so záverom súdu prvej inštancie. Zároveň v súvislosti s obsahom bodov 94. a 96. odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu, kde odvolací súd poukázal na korešpondenciu, v ktorej žalovaný neuvádzal ako dôvod omeškania absenciu vyhlášky, čo súd vyhodnotil v neprospech žalovaného, dovolateľ opakovane uviedol, že notifikačná povinnosť má len obmedzený vplyv, a to len z hľadiska náhrady škody. Pokiaľ súd pripisoval notifikačnej povinnosti právny význam, svojvoľne odôvodnil nevykonanie navrhovaného výsluchu svedkov s tým, prečo boli navrhovaní. Taktiež sa súd v odôvodnení nevysporiadal ani s interným listom žalobcu zo 4. apríla 2011, na ktorý žalovaný v konaní poukázal, a ktorým Odbor strategického plánovania žalobcu odporúčal Sekcii technicko - technologickej prípravy prevádzky žalobcu rokovať s výrobcom DMJ a dojednať nový harmonogram dodávok (bod 53. napadnutého rozsudku).

45. Taktiež dovolateľ namietal nedostatočné odôvodnenie konajúcich súdov vo vzťahu k záveru o tom, že neposkytnutie súčinnosti žalobcu podľa čl. X bod 10 Zmluvy nebolo ďalším dôvodom (okrem absencie legislatívy) omeškania žalovaného, pričom nešlo o dôvod na strane žalovaného. Súd pri posudzovaní dôvodov omeškania dodávky nevyhodnotil omeškanie žalobcu s poskytnutím súčinnosti žalovanému.

46. V súvislosti s otázkou dočasnej nemožnosti plnenia, z ktorej vyplýva, že žalovaný nie z dôvodov na jeho strane nemohol splniť zmluvný záväzok, dovolateľ namietal, že ani k tejto právnej otázke súdy nezaujali žiadne stanovisko. Odvolací súd v napadnutom rozsudku v bode 10 odôvodnenia uviedol len, že podľa žalovaného bolo nutné tento stav kvalifikovať v zmysle § 352 ods. 2 Obchodného zákonníka.

47. Ďalej dovolateľ namietal, že výlučne z opatrnosti v konaní uplatnil s poukazom na § 301 Obchodného zákonníka aj návrh na uplatnenie moderačného práva, čo odôvodnil tým, že žalobcom uplatnenú výšku zmluvných pokút považuje za neprimerane vysokú a navrhol jej zníženie až na výšku škody, ktorú žalobca relevantne preukáže a unesie k nej dôkazné bremeno, avšak konajúce súdy ani k tejto právnej otázke nezaujali žiadne stanovisko.

48. V rámci dovolacieho dôvodu v zmysle § 421 CSP dovolateľ vymedzil 4 právne otázky. Prvou bolo, či je možné rozhodnutie oprieť (hoc aj podporne) o všeobecne záväzný právny predpis, ktorý v čase, keď malo dôjsť k rozhodnej udalosti vo vonkajšom svete neexistoval? K tejto otázke dovolateľ uviedol, že odvolací súd v bode 101. odôvodnenia svojho rozhodnutia nepriamo vyslovil názor, že pri hodnotení skutkového stavu je možné aplikovať právny predpis, ktorý nadobudol platnosť a účinnosť až v čase po rozhodnej udalosti, čím de facto porušil aj zákaz retroaktivity. Súd musí podľa dovolateľa vyhodnotiť, aký záväzný právny predpis bol zrušený, resp. aký bol rámec jeho úpravy, ktorý zrušením ostal bez právnej úpravy, ďalej čo predpis vyššej právnej sily zveril na úpravu predpisu nižšej právnej sily, a teda čo by mohlo byť obsahom predpisu nižšej právnej sily v čase jeho neexistencie, a následne vyhodnotenie, či absencia takejto úpravy môže mať vplyv na zodpovednosť za omeškanie. Sám odvolací súd v bode 100. odôvodnenia rozhodnutia na základe znaleckých posudkov vyhodnotil, že časť prílohy k novej vyhláške nie je relevantná pre spor. Bez ohľadu na to, že podľa názoru dovolateľa to relevantné je, v rozhodnom čase žiadna zo strán nevedela, čo bude vyhláška obsahovať. Vplyv uvedenej otázky na toto konanie je zásadný, nakoľko žalovaný nemohol zhotoviť vozidlo podľa neexistujúcej vyhlášky tak, aby spĺňalo zmluvné požiadavky. Súd vôbec nevyhodnotil, čo mohlo byť predmetom vyhlášky v zmysle splnomocňujúceho ustanovenia predpisu vyššej právnej sily, a preto odôvodnenie jeho rozhodnutia vykazuje známky svojvoľie. Súd vec nesprávne právne posúdil, keď aplikoval v rozhodnom čase neexistujúci právny predpis, o ktorý svoje rozhodnutie oprel, pričom aj z toho hľadiska nesprávne konštatoval, že neexistencia vyhlášky nemala vplyv na tento spor. Dovolateľ subsumoval uvedenú právnu otázku pod dovolací dôvod v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

49. Pod dovolací dôvod v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP dovolateľ subsumoval aj ďalšiu právnu otázku, či sa dlžník zbaví objektívnej zodpovednosti za svoje omeškanie (neplnenie včas), ktorá je už zmluvne alebo zákonne konštruovaná ako zodpovednosť „z dôvodov na jeho strane“, ak preukáže, že v čase kedy k jeho omeškaniu došlo, neexistoval všeobecne záväzný právny predpis, ktorý bol pre možnosť jeho plnenia rozhodujúci. Odvolací súd sa podľa neho vyhol riešeniu tejto otázky tým, že sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že absencia vyhlášky nebola dôvodom omeškania, a preto v podstate posúdil, že nebola rozhodujúca. V tejto súvislosti poukázal dovolateľ na bod 101. odôvodnenia

rozhodnutia odvolacieho súdu. Správne riešenie uvedenej otázky podľa dovolateľa je, že dlžník (alebo veriteľ) sa zbaví relatívnej objektívnej zodpovednosti za svoje omeškanie (neplnenie včas), ktorá je konštruovaná ako zodpovednosť „z dôvodov na jeho strane“, ak preukáže, že v čase, kedy k jeho omeškaniu došlo, neexistoval všeobecne záväzný právny predpis, ktorý bol pre jeho plnenie rozhodujúci. Pod „dôvody na strane dlžníka“ (alebo veriteľa) nemožno subsumovať absenciu všeobecne záväzného právneho predpisu, ktorý určuje záväzný postup dlžníka pri plnení (alebo veriteľa pri prijatí riadne a včas ponúknutého plnenia), pretože zakladá objektívnu nemožnosť plnenia do času prijatia všeobecne záväzného právneho predpisu. Vyriešenie tejto otázky by malo dopad aj na interpretáciu okolností vylučujúcich zodpovednosť v § 374 Obchodného zákonníka, preto dovolateľ vymedzil prípustnosť dovolania v tejto časti prednostne podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

50. Ďalšou dovolateľom uvedenou právnou otázkou spadajúcou pod dovolací dôvod v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP bolo, či je posúdenie rozhodnosti všeobecne záväzného právneho predpisu skutkovým alebo právnym posúdením. Na túto otázku odvolací súd odpovedal podľa názoru dovolateľa taktiež vyslovením názoru uvedeného v bode 101. odôvodnenia jeho rozhodnutia, podľa ktorého absencia právnej úpravy nebola dôvodom omeškania žalovaného, a preto bolo dané omeškanie z dôvodov na jeho strane. Nepriamo teda odpovedal na uvedenú otázku tak, že posúdenie rozhodnosti všeobecne záväzného predpisu je skutková otázka, nie právna, keďže jej riešenie opieral o vyjadrenia technických (skutkových) znalcov. Dovolateľ mal za to, že ide o otázku právneho posúdenia, a nie skutkovú otázku. V súvislosti s týmto vyhodnotením poukázal na rozhodnutia odvolacieho súdu vo veciach 3Cdo/218/2017, 3Cdo/150/2017, 4Cdo/7/2018, 4Cdo/32/2018, 7Cdo/99/2018 a 3Cdo/27/2019. Mal za to, že konajúce súdy sa odklonili od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, keď otázku významu všeobecne záväzného právneho predpisu, jeho absencie, účelu, skúmania jeho obsahu (normy vyššej právnej sily a jej splnomocňujúceho ustanovenia, ktorým zverila určité otázky predpisu nižšej právnej sily) zverili znalcom, a teda výrazne pochybili pri vyhodnotení povahy tejto otázky. Z uvedeného dôvodu dovolateľ vyvodil prípustnosť dovolania v tejto časti prednostne z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

51. K tejto otázke dovolateľ ďalej uviedol, že bola v konaní podstatnou, nakoľko súd ju vyhodnotil ako otázku skutkovú, a preto sa k posúdeniu otázky zbavenia sa zodpovednosti nezaoberal, keď posúdil, že vyhláška rozhodná nebola. Rozhodnosť predpisu vyhodnotil rýdzo skutkovo - znalcami. Zmluvným plnením však bolo odovzdanie schváleného vozidla podľa zákona platného v čase dodania každého jednotlivého vozidla a na to, aby bolo vozidlo schválené, muselo vyhovovať všeobecne záväznému právnemu predpisu, ktorý po dobu 9 mesiacov neexistoval. Súd mal podľa názoru dovolateľa prejudiciálne vyhodnotiť, či je možné odovzdať predmet plnenia „schválené vozidlo“, ak neexistuje predpis upravujúci podmienky jeho schválenia. Ad absurdum, ak by do dnešného dňa neexistoval právny predpis, a žalovaný by sa rozhodol vozidlo zostrojiť a dať ho na schválenie príslušnému orgánu, súd by bezpochyby prerušil konanie do ukončenia správneho konania o (ne)schválení, pretože otázka schválenia má vplyv na vyhodnotenie, či žalovaný zodpovedá za omeškanie (§ 164 CSP, prípadne § 162 ods. 1 CSP). Ak by išlo o právnu otázku, v nadväznosti na to, že absencia predpisu nie je dôvodom na strane žalovaného, znamenalo by to neexistenciu povinnosti zaplatiť viac ako 2 359 475,42 eura s príslušenstvom titulom omeškania (aktuálne takmer 4,5 milióna eur). Z formulácie „z dôvodov na strane predávajúceho“ vyplýva, že sa jedná o formuláciu relatívnej objektívnej zodpovednosti s možnosťou liberácie spočívajúcej v preukázaní, že k porušeniu povinnosti nedošlo z dôvodov na strane žalovaného ako predávajúceho.

52. Ďalšími dovolateľom uvedenými právnymi otázkami spadajúcimi pod dovolací dôvod v zmysle § 421 CSP bolo, či sa má ustanovenie § 208 ods. 3 CSP vykladať v tom zmysle, že umožňuje súdu vykonať výsluch znalca k jeho znaleckému posudku aj bez návrhu sporových strán a či je možné v rámci výsluchu znalca podľa § 208 ods. 3 CSP vypočuť znalca o otázkach, ktoré neboli položené v znaleckom posudku. K týmto otázkam dovolateľ uviedol, že odvolací súd potvrdením rozhodnutia súdu prvej inštancie potvrdil aj postup, ktorým súd vykonal výsluch znalca podľa § 208 ods. 3 CSP aj bez návrhu a zároveň nad rámec skutočností uvádzaných v jeho znaleckom posudku. Dovolateľ mal za to, že uvedený výsluch znalca nemožno vykonať bez návrhu sporových strán, a taktiež že nie je možné vypočuť znalca o otázkach, ktoré neboli položené v znaleckom posudku. Dovolateľ poukázal na znenie ustanovení § 185 ods. 2 a 3 CSP a § 208 ods. 3 CSP, pričom mal za to, že platí, že pokiaľ sa neuvádza inak, je potrebné vykonanie dôkazu vždy navrhnúť. Návrh sa nevyžaduje iba tam, kde sa vyslovene uvádza „aj bez návrhu“. Pokiaľ § 208 ods. 3 CSP používa pojem „môže“, ale neuvádza spojenie „aj bez návrhu“ (uvedené v iných ustanoveniach) súd nesmie znalca vylúčiť bez návrhu, pričom procesným dôsledkom je neúspech strany sporu, ak bol posudok nejasný, alebo ak v ňom absentovali náležitosti. Navyiac, takýto výsluch je možné urobiť len o skutočnostiach uvádzaných v znaleckom posudku, nie o nových okolnostiach. Položené otázky majú zásadný vplyv z dôvodu, že výsluch znalcov bez návrhu

bol jediným novým dôkazom, o ktorý súd prvej inštancie oprel svoje rozhodnutie, pričom sa zároveň jednalo o kľúčový dôkaz z toto pohľadu, že súd prvej inštancie bez ďalšieho žalobcovi nemohol (podľa zrušujúceho rozhodnutia odvolacieho súdu) vyhovieť, a napriek tomu, že nič ďalšie nebolo navrhnuté, súd prvej inštancie toto sám vykonal.

53. K dovolaniu podal žalobca vyjadrenie z 15. decembra 2022, ktoré však bolo podané oneskorene, a preto naň dovolací súd neprihliadal.

54. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (ďalej aj „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie bolo podané včas, na to oprávnenou osobou, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), v mene ktorej koná splnomocnená zamestnankyňa s vysokoškolským právnickým vzdelaním druhého stupňa (§ 429 ods. 2 písm. b/ CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP a contrario) najskôr skúmal, či je dovolanie prípustné.

55. Aj po zmene právnej úpravy civilného sporového konania (vrátane dovolacieho konania), ktorú priniesol CSP v porovnaní s predchádzajúcou právnou úpravou, treba dovolanie naďalej považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (porovnaj napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/113/2012, 2Cdo/132/2013, 3Cdo/18/2013, 4Cdo/280/2013, 5Cdo/275/2013, 6Cdo/107/2012 a 7Cdo/92/2012).

56. Pri uplatnení tézy vyplývajúcej z rozhodnutí Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorej rozhodnutia súdov predstavujúce res iudicata „majú zostať nedotknuté“, je potrebné na možnosť prelomenia záväznosti a nezmeniteľnosti právoplatných rozhodnutí hľadiť ako na krajnú výnimku z tejto zásady. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých sa môže táto výnimka uplatniť, nemožno v žiadnom prípade interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (3Cdo/319/2013, 1Cdo/348/2013, 3Cdo/357/2016, 3Cdo/208/2014).

57. Úspešné uplatnenie dovolania je vždy nevyhnutne podmienené primárnym záverom dovolacieho súdu o prípustnosti dovolania a až následným sekundárnym záverom týkajúcim sa jeho dôvodnosti. Z ustanovení § 419 a nasl. CSP, upravujúcich otázku prípustnosti dovolania, je zrejmé, že na to, aby sa dovolací súd mohol zaoberať vecným prejednaním dovolania, musia byť splnené podmienky prípustnosti dovolania vyplývajúce z ustanovení § 420 alebo § 421 CSP a tiež podmienky dovolacieho konania, t. j. aby (okrem iného) dovolanie bolo odôvodnené dovolacími dôvodmi, aby išlo o prípustné dovolacie dôvody a aby tieto dôvody boli vymedzené spôsobom uvedeným v ust. § 431 až § 435 CSP. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP).

58. V posudzovanom prípade dovolateľ vyvodzoval prípustnosť svojho dovolania o. i. z ustanovenia § 420 písm. f) CSP. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Vady konania vymenované v ust. § 420 CSP sú špecifické tým, že zakladajú nielen prípustnosť dovolania, ale aj jeho dôvodnosť. Vyplýva to z ust. § 431 CSP, podľa ktorého dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

59. Dovolací súd k dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP - spočívajúcim v tvrdení, že vo veci rozhodoval znalec, a nie súd, uvádza, že dovolateľ poukázal na odbornú, skutkovú otázku verzus právnú otázku, pričom uviedol, že absencia všeobecne záväzného právneho predpisu je právnou otázkou a súdy pochybili, keď rozhodovanie o právnej otázke zverili do rúk znalcom, čím došlo k zmätočnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorý nesprávnym procesným postupom - vykonaním a hodnotením znaleckého dokazovania namiesto vykonania právneho posúdenia zveril rozhodovanie o právnej otázke znalcom, v dôsledku čoho došlo k odňatiu jeho možnosti konať pred súdom. Odvolací súd nevenoval pozornosť podstatnému odvolaciemu argumentu žalovaného týkajúcemu sa záväznosti tých noriem (STN a iných), ktorých existencia nemala rozhodný vplyv na posúdenie veci, pretože neexistoval technický predpis, ktorý by ich využitie vyžadoval, čím podľa dovolateľa súdy rezignovali na úlohu právneho arbitra, keď nechali vec posúdiť znalcom.

60. Dovolací súd uvádza, že súd prvej inštancie vykonal dokazovanie vrátane znaleckého dokazovania, a na základe hodnotenia vykonaného dokazovania v bode 48 odôvodnenia svojho rozhodnutia skonštatoval, že dôvodom omeškania žalovaného nebola chýbajúca legislatíva, ale oneskorené dodávky hutného materiálu objednaného od zmluvného dodávateľa žalovaného, a to s poukazom

na predchádzajúce a nasledujúce body rozhodnutia súdu prvej inštancie. Odvolací súd v bode 69. odôvodnenia rozhodnutia skonštatoval, že súd prvej inštancie postupoval správne, k otázke dodania DMJ bolo nevyhnuté zodpovedať odbornú otázku, či z titulu absencie vyhlášky, ktorou sa vydáva dopravný poriadok dráh, nemohol žalovaný dodržať termín na splnenie predmetu zmluvy a v bode 81. odôvodnenia rozhodnutia uviedol, že žalobca, ktorý uplatňoval zmluvnú pokutu s príslušenstvom, preukázal podľa výsledkov hodnotenia dôkazov, ktoré sa týkali odborných otázok, že z dôvodov na strane žalovaného neboli dodržané zmluvné termíny, a že len samotná absencia vyhlášky nebola dôvodom, prečo žalovaný nedodrжал zmluvné termíny. Odvolací súd v predchádzajúcich, ako aj ďalších bodoch rozhodnutia vyhodnotil vykonané dôkazy - dôkazné prostriedky žalobcu, ako aj dôkazné prostriedky obrany žalovaného, vrátane posúdenia hodnotenia vykonaných dôkazov súdom prvej inštancie s poukazom na body 92. a nasl. odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, najmä body 100 a 101. Odvolací súd v súlade s názorom súdu prvej inštancie podrobne zdôvodnil, že dôvodom omeškania žalovaného nebola absencia právnej úpravy tak, ako tvrdil žalovaný, čo považoval žalovaný za nosný argument svojej obrany, keď vykonané dokazovanie o odbornej otázke dalo podľa odvolacieho súdu záver, že absencia právnej úpravy nemohla byť dôvodom omeškania žalovaného s plnením predmetu zmluvy, preto konštatoval, že omeškanie žalovaného vzniklo na jeho strane.

61. Podľa konajúcich súdov sa posúdenie týkalo odbornej otázky. S týmto záverom sa dovolací súd stotožňuje a konštatuje, že odpoveď na túto otázku v kontexte vykonaných dôkazov a ich hodnotenia bola zodpovedaná a nedošlo k porušeniu rovnosti strán pri vykonanom dokazovaní. Hodnotenie dôkazov súdom prvej inštancie a odvolacím súdom je dostatočné, logické a podrobné, v odôvodnení rozhodnutia sa odvolací súd, ako aj súd prvej inštancie podrobne vysporiadali s jednotlivými dôkazmi produkovanými v konaní žalobcom, žalovaným a vykonanými súdom. Hodnotenie dôkazov je premietnuté do rozsiahlych, podrobných, presvedčivých a logických dôvodov rozhodnutia odvolacieho súdu v spojení s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie.

62. Čo sa týka posúdenia otázky, či v dôsledku tzv. legislatívneho vaku nastali objektívne dôvody na strane žalovaného, pre ktoré v uvedenom období nemohol realizovať plnenie riadne a včas, odvolací súd skonštatoval, že podľa jeho právneho názoru išlo výlučne o posúdenie odbornej otázky. Tak rozhodnutie odvolacieho súdu, ako aj súdu prvej inštancie, sú precízne, vysporiadali sa s jednotlivými argumentami strán sporu a námietkami k jednotlivým vykonaným dôkazom, pričom v ich hodnotení nezistil dovolací súd porušenie princípu rovnosti strán a práva účastníka žalovaného na spravodlivý proces. Dovolací súd dodáva, že nie je možné selektívne hodnotiť odbornú otázku len v kontexte vyjadrenia príslušného znalca alebo osoby oprávnenej vyjadriť sa k určitej odbornej otázke, a to bez komplexného hodnotenia ostatných vykonaných dôkazov. Tento postup súdov v inštančnom postupe, bol premietnutý do riadneho odôvodnenia súdnych rozhodnutí v inštančnom postupe, ktoré tvoria jeden celok. Súd prvej inštancie odbornú otázku (bod 21. odôvodnenia rozhodnutia) hodnotil najmä v bodoch 38, 44, 50 a 51, ako aj ďalších predchádzajúcich a nadväzujúcich bodoch odôvodnenia rozhodnutia, pričom odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie nie je možné považovať za arbitrálne a všeobecné.

63. V rozhodnutí z 24. marca 2022 vo veci 4Cdo/255/2021 dovolací súd uviedol, že „pokiaľ ide o hodnotenie znaleckého posudku ako dôkazu, pravidlá hodnotenia dôkazov sú upravené v článku 15 ako aj v § 191 CSP a spravujú sa teóriou voľného hodnotenia dôkazov. Dôkazy a tvrdenia strán spolu hodnotí súd podľa svojej úvahy v súlade s princípmi, na ktorých spočíva zákon. Pri hodnotení znaleckého posudku je vo všeobecnosti prijímaný záver, že hodnoteniu nepodliehajú znalecké závery v zmysle ich odbornej správnosti; súd však hodnotí presvedčivosť posudku, čo do jeho úplnosti vo vzťahu k zadaniu, logické odôvodnenie znaleckého nálezu a jeho súlad s ostatnými vykonanými dôkazmi (viď uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7 Cdo 41/2010). Za najhospodárnejší postup pri predložení dvoch rozdielnych znaleckých posudkov (ku ktorej situácii došlo v preskúmvanej veci) aj doterajšia súdna prax považuje taký postup, keď súd sa snaží odstrániť nejasnosti, nedostatky, prípadné námietky strán výsluchom znalca a položením doplňujúcich otázok (viď Civilný sporový poriadok Veľké komentáre Števec M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol. str. 772).“

64. Dovolací súd konštatuje, že zmena právnej úpravy a jej vplyv na realizáciu predmetu zmluvy z technického hľadiska (konštrukcia, výroba, skúšky, schvaľovanie dráhového vozidla), je vecou posudzovania odbornej otázky, čím sa zaoberali znalecké posudky znalcov Ing. Mičáka, doc. Knoflíčka a doc. Gašparíka, výsluchy znalcov v konfrontácii so závermi odborného posúdenia Žilinskej univerzity, Katedry dopravnej a manipulačnej techniky, odborného stanoviska VÚD Žilina a vyjadrenia VÚŽ Praha. Jedine znalec mohol zodpovedať uvedenú odbornú otázku, či absencia právnej úpravy - dopravného poriadku dráh mala vplyv na realizáciu predmetu zmluvy - včasnosť a riadne dodanie vozidla, ktoré malo byť žalovaným skonštruované, vyrobené, odskúšané a schválené príslušným orgánom. Znalci

odpovedali, že, tzv. legislatívne vákuum na včasnosť plnenia žalovaného nemalo vplyv, podrobne, zrozumiteľne a logicky sa vysporiadali s argumentami žalovaného a ním produkovanými dôkazmi. Závery zodpovedania uvedenej odbornej otázky, ktoré si osvojili a zdôvodnili ich relevantnosť súdy v inštančnom postupe v súvislosti s ďalšími vykonanými dôkazmi (zápisy z kontrolných dní, neuzavretie dodatku k zmluve v zmysle článku IV. bod 6 zmluvy, neprerušenie práce žalovaným, neoznámenie žalovaného žalobcovi o nemožnosti pokračovať v konštrukcii a výrobe DMJ v dôsledku legislatívneho vákua, resp. oznámenie tejto skutočnosti žalovaným až po účtovaní zmluvnej pokuty, absencia technických požiadaviek v prílohách zmluvy, keď prevádzková brzda, stanovište rušňovodiča a ďalšie technické parametre boli upravené aj v čase legislatívneho vákua v súbore technických noriem, čo konštatoval znalec Ing. Mičák v znaleckom posudku 002/2015), a vykonané dokazovanie v kontexte hodnotenia dôkazov súdom prvej inštancie odvolací súd v bodoch 82. - 90. odôvodnenia rozhodnutia hodnotil ako presvedčivé, logické a dostatočné.

65. K ďalšiemu dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP, v rámci ktorého dovolateľ poukazoval na nezákonnosť a nepreskúmateľnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie o ustanovení znalca Ing. Mičáka a jeho výsluchu na pojednávaní pred súdom prvej inštancie dovolací súd poukazuje na úpravu štvrtej hlavy druhej časti CSP podľa platnej právnej úpravy môže súd zásadne vykonať iba dôkazy, ktoré navrhli strany sporu, nakoľko proces dokazovania je vybudovaný výlučne na prejednacom princípe spolu s princípom kontradiktórnosti konania. Súd má obmedzenú dôkaznú iniciatívu, ktorá je presunutá najmä na procesné strany, pričom súd vykonáva dokazovanie len ak došlo k účinnému popretiu skutkových tvrdení. Ak sú skutkové tvrdenia strany sporu nesporné, súd o nich dokazovanie nevykonáva. Len výnimočne môže súd vykonať aj dôkazy, ktoré strany nenavrhli, ale iba v explicitne stanovených sporových konaniach, ktorými sú spotrebiteľské spory, konania o abstraktnej kontrole v spotrebiteľských veciach, antidiskriminačné spory a individuálne pracovnoprávne spory. Za dôkaz môže podľa zákona slúžiť všetko, čo môže prispieť k náležitému objasneniu veci a čo sa získalo zákonným spôsobom z dôkazných prostriedkov, ktorými sú najmä výsluch strany, výsluch svedka, listina, odborné vyjadrenie, znalecké dokazovanie a obhliadka, pričom ak nie je spôsob vykonania dôkazu predpísaný, určí ho súd. Ak je pri procesnom dokazovaní skutočností, na ktoré treba odborné znalosti, potrebné nariadiť znalecké dokazovanie, súd ustanoví znalca len za splnenia troch podmienok, ktorými sú návrh strany na nariadenie znaleckého dokazovania, skutočnosť, že rozhodnutie závisí od posúdenia skutočností, na ktoré treba vedecké poznatky, a skutočnosť, že nepostačuje vyžiadanie odborného vyjadrenia od odborne spôsobilej osoby z dôvodu zložitosti posudzovaných otázok.

66. Ďalej dovolací súd dáva do pozornosti skutočnosť, že v dovolacom konaní nie je oprávnený preskúmať správnosť a ani úplnosť skutkových zistení súdov nižšej inštancie, a to už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní je dokazovanie vylúčené, okrem preukazovania včasnosti a prípustnosti dovolania (§ 442 CSP). Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a odvolacej inštancie a ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania, pretože dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Inými slovami, na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú teda povolané súdy nižších inštancií ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom, tak ako ho ustálil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod) a či konajúci súdmi prijaté závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP.

67. Dovolací súd zdôrazňuje, že výsledok hodnotenia dôkazov odvolacím súdom zodpovedá zákonným kritériám. Nezodpovedal by vtedy, ak by súd zobral do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov, vrátane prednesov účastníkov nevyplývali, ak by súd nezohľadnil rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané, ďalej v prípade, že by v hodnotení dôkazov bol logický rozpor alebo, ak by výsledok hodnotenia dôkazov nezodpovedal tomu, čo malo byť zistené spôsobom upraveným v CSP. Podľa dovolacieho súdu o takéto prípady v prejednávanej veci nešlo. Odvolací súd rešpektoval a aplikoval právnu úpravu v § 207 CSP, v odôvodnení rozhodnutia náležite rozviedol, na základe akých skutočností dospel k záveru, že správnym sa mu javí posúdenie veci v znaleckom posudku znalca Ing. Mičáka v kontexte ďalších odborných vyjadrení, v čom videl správnosť jeho hodnotenia, ku ktorým záverom tohto posúdenia sa priklonil a z akého dôvodu. Pokiaľ dovolateľ tvrdil, že bol porušený zákonný

postup pri hodnotení skutkového stavu tým, že súd prvej inštancie nariadil znalecké dokazovanie znalcom Ing. Mičákom, ktorý vyhotovil znalecký posudok, avšak pristúpil k jeho výsluchu a kládol mu otázky, ktoré neboli obsahom nariadeného znaleckého dokazovania znaleckého posudku, najviac čase, keď znalec bol vyčiarknutý zo zoznamu znalcov, a napriek námietke nebol súdom vylúčený z konania, a zároveň mu súd prvej inštancie nepriznal znalečné, pričom podľa odvolateľa nie je možné na závery znalca prihliadať, dovolací súd konštatuje nasledovné.

68. V konaní pred súdom musí byť zabezpečená stranám sporu spravodlivá ochrana ich práv a záujmov, prislúchajú im viaceré procesné práva, medzi ktoré patrí aj právo vyjadrovať sa k tvrdeným skutočnostiam, navrhovať dôkazy na vyvrátenie tvrdení, vyjadrovať sa k právnym dôsledkom z nich vyplývajúcich. Pokiaľ dovolateľ tvrdí, že odvolací súd, ako aj súd prvej inštancie mu závadným procesným postupom znemožnili realizáciu procesných práv, dovolací súd konštatuje, že v tejto spojitosti treba zdôrazniť, že nešlo o tzv. prekvapivé rozhodnutie, ani prekvapivý postup súdu prvej inštancie, ktorý pristúpil k výsluchu znalca, čo je bežná prax v prípade nariadeného znaleckého dokazovania (vypracovaného znaleckého posudku), keď sudca sa nemusí uspokojiť len s obsahom vypracovaného znaleckého posudku, ale môže pristúpiť k výsluchu znalca za účelom objasnenia, doplnenia alebo aj podrobnejšieho vyjadrenia sa znalca k posudzovaným odborným otázkam, ktorých zodpovedanie v znaleckom dokazovaní žiada súd od odborne spôsobilej osoby. Tento postup súdu prvej inštancie nemožno považovať za prekvapivý, keď žalovaný mal možnosť vyjadriť sa aj k výsluchu znalca a doručil súdu vyjadrenie k znaleckému dokazovaniu, namietal procesný postup súdov v súvislosti s výsluchom Ing. Mičáka a jeho odbornými závermi.

69. Základnou úlohou súdu je správne formulovanie otázok pre znalca. Súd je povinný položiť znalcovi len skutkové otázky a vyvarovať sa otázok, ktoré sa vzťahujú na právne posúdenie predmetu znaleckého posudku. Pokiaľ boli v konaní vypracované viaceré znalecké posudky vrátane protichodných stanovísk, súdy boli povinné sa s ich obsahom vysporiadať, vzájomné rozpory odstrániť, a to aj výsluchom znalca, prípadne nariadením kontrolného znaleckého dokazovania. Všetky tieto postupy sú vo výlučnej kompetencii konajúceho súdu, pričom súd zvolí najúčelnejší spôsob.

70. Súd hodnotí znalecký posudok ako každý iný dôkaz. Právne obmedzenie spočíva v tom, že súd nie je spôsobilý hodnotiť odborné závery znalca z hľadiska ich vecnej správnosti a musí aplikovať § 207 CSP. Podstata hodnotenia znaleckého posudku spočíva v tom, že súd vezme do úvahy komplexnosť posudku, úplnosť odpovedí, vzťah posudku k iným vo veci vykonaným dôkazom a napokon vychádza aj zo základov logického uvažovania. V súlade s uvedenými zásadami súd prvej inštancie, ako aj odvolací súd postupovali a svoje závery premietli do odôvodnení svojich rozhodnutí. Žalovaný bol v priebehu konania riadne a včas predvolaný na pojednávania, boli mu doručené všetky listiny, ktoré súviseli s vykonaným dokazovaním, všetky uznesenia obsahujúce znalecké otázky, posudky, ku všetkým skutočnostiam mal možnosť vyjadriť sa a mal možnosť zúčastniť sa všetkých pojednávaní, čo aj využil. Žalovaný aj po výsluchu znalca Ing. Mičáka na pojednávaní dňa 29. marca 2018 (č. I. 1869) doručoval súdu okrem písomných vyjadrení k veci aj odborné vyjadrenia, a to vyjadrenia VÚD z 26. marca 2018, a VÚŽ Praha z 27. septembra 2018.

71. Dovolací súd konštatuje, že nedošlo k porušeniu práva žalovaného na spravodlivý proces z dôvodu ustanovenia znalca Ing. Mičáka, aj jeho výsluchu na pojednávaní pred súdom prvej inštancie 29. marca 2018. Nie je možné konštatovať, že by súd nemal kompetenciu po predložení znaleckého posudku v listinnej podobe výsluchom znalca k odborným otázkam, ku ktorým sa znalec v písomnom znaleckom posudku vyjadruje, doplňovať tieto závery, prípadne žiadať o vyjadrenie sa k ďalším otázkam súvisiacim so znaleckým dokazovaním, vrátane konkrétnych otázok, ktoré bezprostredne v nariadenom znaleckom dokazovaní formulované neboli, aj vo forme výsluchu znalca na nariadenom pojednávaní. Takýto „zákaz“ postupu súdu nevyplýva z úpravy CSP ani dlhoročnej súdnej praxe a bol by v rozpore s logickým postupom, ktorý predpokladá, aby sa znalec ku konkrétnej položenej odbornej otázke vyjadril, a to aj v súvislosti s protikladnými vyjadreniami iných odborne spôsobilých osôb.

72. Podľa názoru dovolacieho súdu bola znalcovi položená odborná otázka, keď sa mal vyjadriť, či pri absencii právnej normy upravujúcej dráhový poriadok bol žalovaný spôsobilý technicky skonštruovať, vyhotoviť, vyrobiť, odskúšať, dať schváliť a následne dodať dráhové vozidlo v súlade s podmienkami zmluvy žalobcovi. Keďže takýto postup je konzistentný v súdnej praxi, nemožno považovať za nesprávny procesný postup súdu, ktorý predvolal znalca, ktorý predtým v súdnom konaní vyhotovil znalecký posudok, na pojednávanie, aby sa vyjadril k otázkam, ktoré súviseli s riešením tejto odbornej otázky, keď jednoznačne vyplýva, že výsluch znalca na pojednávaní sa týka zodpovedania odbornej otázky, ktorá bola pri nariadení znaleckého dokazovania znalcovi položená. Nie je možné konštatovať, že výsluch znalca sa týkal inej odbornej otázky, naviac dovolateľ v dovolaní neabstrahoval otázku, ktorá bola

znalcovi kladená nad rámec položenej odbornej otázky. Tento dovolací dôvod vyhodnotil dovolací súd ako neprípustný.

73. Čo sa týka námietky, že znalec sa v rámci výsluchu vyjadroval k odborným otázkam v čase, keď už bol vyškrtnutý zo zoznamu znalcov, dovolací súd konštatuje, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v kontexte tejto námietky by došlo v prípade, ak by znalec sa vyjadroval k iným otázkam, než ku ktorým sa vyjadroval v predložennom znaleckom posudku, ktorý vypracoval v čase, keď bol riadne zapísaný v zozname znalcov. Dovolací súd dodáva, že znalecký posudok sa vyhotovuje písomne, ak súd nerozhodne inak, a ak je to účelné môže súd znalca vyslúchnuť o skutočnostiach uvádzaných v znaleckom posudku, čo vyplýva priamo z ustanovenia § 208 ods. 3 CSP. Ak má pochybnosti o správnosti znaleckého posudku, nemôže ho nahradiť vlastným názorom, pričom najhospodárnejším postupom sa v takom prípade javí, ak sudca sa snažil odstrániť nejasnosti, nedostatky, prípadne námietky strán výsluchom znalca a položením doplňujúcich otázok. V prípade, ak vzniknú v konaní o niektorej odbornej otázke pochybnosti, má možnosť súd znalcovi uložiť, aby písomne alebo v rámci jeho výsluchu podal vysvetlenie, vyjadril sa k doplňujúcim otázkam, či námietkam strán k znaleckému posudku, prípadne pristúpil v prípade iných znalcov k ich vzájomnej konfrontácii. V tejto súvislosti poukazuje dovolací súd na rozhodnutia dovolacieho súdu z 24. mája 2023 vo veci 9Cdo/122/2022, z 27. mája 2020 vo veci 4Cdo 140/2019 a z 27. augusta 2021 vo veci 4Obdo/87/2020. Aj tento dovolací dôvod vyhodnotil dovolací súd ako neprípustný.

74. K dovolaciemu dôvodu týkajúcemu sa nenaplnenia legitímneho očakávania dovolateľa ohľadom predvídateľnosti súdnych rozhodnutí, porušenia princípu viazanosti súdu nižšej inštancie právnym názorom súdu vyššej inštancie a odklonu odvolacieho súdu od svojho skoršieho právneho názoru napriek nezmenenému zistenému skutkovému stavu dovolateľ zdôraznil, že žiadna zmena skutkových a právnych zistení, z ktorej pôvodne odvolací súd pri skoršom rozhodnutí vychádzal, nenastala, poukazoval na protichodnosti odborných záverov a neodstránenie ich rozporov vo vzťahu k znalcovi Ing. Mičákovi, keď odvolací súd sa len stotožnil so závermi súdu prvej inštancie v novom konaní a odkázal na odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie s poukazom na § 387 ods. 2 CSP.

75. Dovolací súd konštatuje, že tvrdenie dovolateľa, že odvolací súd neuviedol dôvody, ktoré boli podstatné pre rozhodnutie súdu prvej inštancie a len odkázal na ustanovenie § 387 ods. 2 CSP a na rozhodnutie a zdôvodnenie súdu prvej inštancie, nezodpovedá obsahu rozhodnutia odvolacieho súdu. Odvolací súd sa v rámci vyhodnotenia odvolacích dôvodov podrobne zaoberal námietkami žalovaného. Vyjadril sa k jednotlivým dôkazom vykonaným súdom prvej inštancie aj k hodnoteniu týchto dôkazov vo väzbe na konkrétne odvolacie námietky žalovaného. Nie je možné konštatovať, že odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu vyjadrené v bodoch 66 až 104 len odkazuje na zdôvodnenie súdu prvej inštancie pri aplikácii § 387 ods. 2 CSP.

76. K námietke dovolateľa, že odvolací súd sa odklonil od svojho pôvodného názoru, dovolací súd poukazuje na body 65 až 72 odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, v ktorých okrem iného (bod 70 odôvodnenia) odvolací súd skonštatoval, že súd prvej inštancie postupoval v súlade so záverom zrušujúceho uznesenia o predčasnom rozhodnutí súdu prvej inštancie a potrebe náležitého vyhodnotenia vykonaných dôkazov v odbornej rovine, vyhodnotenia vykonaných dôkazov v rámci nového konania a odôvodnenia výsledku hodnotenia týchto dôkazov dostatočným spôsobom. Odvolací súd skonštatoval, že nebol svojvoľný postup súdu prvej inštancie, ktorý vykonal dokazovanie výsluchom znalcov - znalca Ing. Mičáka a znalcov ÚSI, pričom podľa odvolacieho súdu nebolo pri výsluchu znalca Ing. Mičáka podstatné, ani určujúce, že od vypracovania posudku do momentu jeho výsluchu už nebol zapísaný v zozname znalcov, pretože pre posúdenie protichodnosti záverov v znaleckých posudkoch bolo určujúce to, že Ing. Mičák bol v zozname znalcov zapísaný v čase jeho vypracovania. Odvolací súd v bode 70 skonštatoval, že postup súdu prvej inštancie, ktorý vykonal výsluch znalcov, nebol v rozpore s pokynmi odvolacieho súdu v zrušujúcom uznesení, pričom poukázal na odseky 88, 98 a 101 jeho odôvodnenia. Odvolací súd ďalej skonštatoval, že bolo namieste, že súd prvej inštancie zopakoval dôkazy výsluchom znalcov, pretože išlo o závery týkajúce sa odbornej otázky, pri protichodnosti ktorých bolo potrebné, aby sa v novom konaní pred súdom prvej inštancie odborným otázkam venovala náležitá pozornosť, čo vyústilo aj do zopakovania výsluchu znalcov. Tieto závery odvolacieho súdu nadväzujú na závery odvolacieho súdu vyjadrené bodoch 71 a 72 rozsudku odvolacieho súdu.

77. Dovolací súd sa plne stotožňuje s podrobnými, logickými a právnymi závermi odvolacieho súdu, vyjadrenými najmä v bode 70 jeho rozhodnutia, ako aj v predchádzajúcich a nasledujúcich bodoch tohto rozhodnutia. Nie je možné konštatovať, že odvolací súd sa odklonil od svojho pôvodného názoru, najviac dovolateľ v dovolaní nešpecifikoval, v čom vidí takýto odklon, keď v zrušujúcom uznesení bola súdu prvej inštancie uložená povinnosť opätovne hodnotiť dôkazy v dostatočnom a potrebnom rozsahu, čo bolo v plnej kompetencii súdu prvej inštancie, ktorý vykonáva dokazovanie a následne

hodnotí dôkazy, a v tomto kontexte bolo v kompetencii súdu prvej inštancie aj nariadiť vykonanie dôkazov opätovným výsluchom znalcov, svedkov. Tento dovolací dôvod vyhodnotil dovolací súd ako neprípustný, keď z podrobného odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu nie je možné konštatovať záver, že by odvolací súd odkázal v rámci odôvodnenia len na dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie. Dovolací súd poukazuje aj na body 74, 75 a 82 rozhodnutia odvolacieho súdu vo väzbe s ostatnými dôvodmi jeho rozhodnutia, pričom dovolací súd sa nestotožnil s názorom, že súdy sa nevysporiadali s protichodnými vyjadreniami v oboch skupinách odborných záverov. Tento záver z rozhodnutia súdu prvej inštancie, ani z rozhodnutia odvolacieho súdu nevyplýva, keď v odôvodnení rozhodnutí súdov sú uvedené dôvody, prečo súdy akceptovali právne názory vyslovené v znaleckých posudkoch, ktoré boli východiskom pre rozhodovanie vo veci spôsobom, akým rozhodovali súdy v inštančnom postupe. Tento dovolací dôvod vyhodnotil dovolací súd za neprípustný, nevyplývajúci z obsahu dovolaním napadnutého rozhodnutia a v prípade tvrdeného odklonu od pôvodného názoru odvolacieho súdu za nepreukázaný a taktiež neprípustný.

78. V rámci dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP dovolateľ ďalej namietal nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu v dôsledku s nesúladu právnych záverov so zisteným skutkovým stavom, v to v súvislosti s dôvodmi a argumentáciou žalovaného. Dovolateľ obdobne považoval rozhodnutie súdu prvej inštancie za nedostatočne odôvodnené, a to vo vzťahu ku konkrétnym argumentom žalovaného, pričom tvrdil, že odvolací súd vylúčil z odvolacieho prieskumu tvrdenia a argumenty žalovaného, od posúdenia ktorých záviselo spravodlivé rozhodnutie veci, a preto považoval rozhodnutie odvolacieho súdu za formalistické a nezákonné.

79. Relevantné znaky, ktoré charakterizujú procesnú vadu v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP sú: a) zásah súdu do práva na spravodlivý súdny proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva. Právo na spravodlivý súdny proces predstavuje možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov. Vyššie citované ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a dôvodnosť dovolania v prípade, ak miera porušenia procesných práv strany v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu nadobudla značnú, výraznú, resp. relevantnú intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia sa rozumie nesprávny (vadný) procesný postup súdu, spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení procesných ustanovení, ktoré sa vymykajú zákonnému, ale aj ústavnému procesno-právnemu rámcu, a ktorý tak zároveň znamená aj porušenie procesných práv garantovaných Ústavou Slovenskej republiky.

80. Obsahom práva na spravodlivý proces (článok 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky) je umožniť každému, bez akejkoľvek diskriminácie, reálny prístup k súdu, pričom tomuto právu zodpovedá povinnosť súdu vo veci konať a rozhodnúť. Právo na spravodlivý súdny proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Do práva na spravodlivý proces však nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, hodnotením dôkazov (sp. zn. IV. ÚS 22/04) a ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa rozhodlo v súlade s jeho požiadavkami (sp. zn. I. ÚS 50/04).

81. Najvyšší súd Slovenskej republiky už v minulosti opakovane zdôraznil, že pre záver o existencii procesnej vady konania v zmysle ust. § 237 ods. 1 OSP (teraz ust. § 420 písm. CSP) nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že sa súd dopustil takej vady, ale rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (k tomu vid' napríklad rozhodnutia sp. zn. 1Cdo/6/2014, 2Cdo/609/2015, 3Cdo/409/2015, 4Cdo/143/2015, 5Cdo/238/2015, 6Cdo/30/2016, 7Cdo/371/2015, 8Cdo/34/2016).

82. Dovolací súd upriamuje pozornosť na to, že postup súdu, ktorý vykazuje znaky procesnej vady konania, nemá automaticky za následok odňatie možnosti sporovej strane konať pred súdom s následkom nevyhnutného zrušenia inak vecne správneho rozhodnutia, ak týmto nesprávnym procesným postupom nedošlo k určitému rozsahu, či takej intenzite a závažnosti porušenia, ktoré by možnosť konať pred súdom strane sporu celkom odňalo, resp. ak taký procesne nesprávny postup nemal v konečnom dôsledku vplyv na vecnú správnosť výroku súdneho rozhodnutia. Opačný prístup by znamenal len formálne posudzovanie dôvodov prípustnosti dovolania, pričom dovolací súd naopak zdôrazňuje materiálne nazeranie aj na procesné práva strán v sporovom súdnom konaní.

83. Dovolací súd konštatuje, že súdy v inštančnom postupe sa vysporiadali dostatočne, presvedčivo, konkrétne a v dostatočnom rozsahu s argumentami žalovaného a svoje rozhodnutie riadne zdôvodnili.

Odvolačný súd sa dostatočne vysporiadal s odvolacími námietkami žalobcu (§ 387 ods. 2 CSP). Ustanovenie § 387 CSP priamo umožňuje odvolaciemu súdu odkázať na podstatné dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie. Východiskom pre takýto postup odvolacieho súdu je správnosť skutkových a právnych záverov rozhodnutia súdu prvej inštancie a riadne a presvedčivé odôvodnenie tohto súdneho rozhodnutia. Dovolací súd konštatuje, že odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu využíva odkaz na § 387 ods. 1 a 2 CSP pre vecnú správnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie. Tento odkaz následne nadväzuje na hodnotenie odvolacích námietok a záver odvolacieho súdu.

84. Dovolací súd konštatuje, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zodpovedá právu žalobcu na spravodlivý súdny proces, keď toto rozhodnutie je dostatočne zdôvodnené, riadne reflektujúce na odvolacie námietky žalobcu, súčasne poukazujúce na správnosť záverov rozhodnutia súdu prvej inštancie. Z rozhodnutia odvolacieho súdu v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie sú aj pre dovolací súd zrejmé a zrozumiteľné dôvody, na základe ktorých súdy vo veci rozhodli. Tvrdenie dovolateľa, že odvolací súd z prieskumu vylúčil argumenty žalovaného, od posúdenia ktorých záviselo spravodlivé rozhodnutie vo veci, dovolateľ nekonkretizoval a neuviedol, ktoré tvrdenia, argumenty odvolací súd z odvolacieho prieskumu vylúčil. Podľa dovolacieho súdu zdôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu je konkrétne, vecné, odvolací súd podrobne zdôvodnil, prečo súdy rozhodli v súlade so žalobným návrhom a neakceptovali argumenty, ktoré boli obsahom obrany žalovaného.

85. Z uvedeného vyplýva, že v časti dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP týkajúceho sa nepreskúmateľnosti napadnutého rozhodnutia, dovolanie nie je procesne prípustné a dovolací súd ho v zmysle § 447 písm. c) CSP odmietol.

86. K tvrdeniu dovolateľa, že konajúce súdy nezdôvodnili vznik nároku žalobcu na zmluvnú pokutu v kontexte vykonaných dôkazov, že odvolací súd nedostatočne zdôvodnil, ako dospel k záveru, že k faktickému prerušeniu dodávok nedošlo, keď podľa dovolateľa fakticky dodávané v určitom časovom období nebolo a vedomosť žalobcu o absencii vykonávacieho predpisu bola nesporná, dovolací súd uvádza, že nemôže ísť na ťarchu žalovaného, že neinicioval uzavretie dodatku k zmluve, keď nedošlo k zmene predpisov, ale k ich zrušeniu a tým k dočasnej nemožnosti plnenia. Tento dovolací dôvod nadväzuje aj na predchádzajúce dovolacie dôvody, v ktorých dovolateľ namietal nedostatočné zdôvodnenie rozhodnutí konajúcich súdov v kontexte preukázania, či k porušeniu povinnosti zabezpečenej zmluvnou pokutou došlo, a ak áno, či z dôvodov na strane žalovaného alebo z iných dôvodov.

87. Vo vzťahu k tomuto dovolaciemu dôvodu v nadväznosti aj na predchádzajúce dovolacie dôvody dovolací súd konštatuje, že odvolací súd, ako aj súd prvej inštancie svoje rozhodnutie založili na závere, ktorý vyplýva zo zisteného skutkového stavu, vykonaného dokazovania a hodnotenia vykonaných dôkazov, keď podľa súdov bolo preukázané, že aj v dôsledku tzv. legislatívneho vaku mohol žalovaný plniť podľa zmluvy riadne a včas. Odvolací súd, ako aj súd prvej inštancie sa podrobne zaoberali argumentami žalovaného, vrátane protichodných argumentov oboch odborných strán (na jednej strane znalci Ing. Mičák, doc. Knoflíček, doc. Gašparík, na druhej strane Žilinská univerzita, Katedra dopravnej a manipulačnej techniky, VÚD Žilina, ako aj VÚŽ Praha) vysporiadal, uviedol, z akých dôvodov akceptoval odborné vyjadrenia jednej z odborných skupín.

88. Vznik nároku na zmluvnú pokutu sa odvíja predovšetkým od preukázania porušenia povinnosti žalovaného. Závery odvolací súd v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie zdôvodnil, keď zdôvodnil vznik nároku žalobcu na zmluvnú pokutu v súlade so zmluvnými podmienkami. Vzhľadom na odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie dovolací súd vyhodnotil tento dovolací dôvod ako neprípustný.

89. V ďalšom dovolacom dôvode dovolateľ namietal, že súdy neposkytli relevantnú odpoveď ani na jednu z odborných otázok a odborné závery ostali ako protichodné. Táto dovolacieho námietka súvisí aj s predchádzajúcimi dovolacími námietkami, ktoré popierajú správnosť záverov súdov o riešení odbornej otázky, ktorá neakceptovala odborné závery, ktoré podporovali obranu žalovaného v konaní.

90. Odvolací súd sa k otázke aplikácie technických predpisov a odborných otázok vyjadroval najmä v bodoch 96, 97 a 99 rozsudku a nie je pravdou, že by sa s týmito otázkami v dôvodoch rozhodnutia nevysporiadal. Opak vyplýva z napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu, ako aj z rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré sú nielen rozsiahle a podrobné, ale aj presvedčivé a logické a zdôvodňujú nerelevantnosť obrany žalovaného v konaní a dôkazov, ktorými žalovaný popieral dôvodnosť žaloby. Dovolací súd neduplikuje konštatáciu dôvodov uvádzaných k odbornej otázke, ale na jej vyhodnotenie odvolacím súdom v celom rozsahu poukazuje. Tento dovolací dôvod taktiež dovolací súd vyhodnotil ako neprípustný.

91. Dovolateľ uviedol, že k naplneniu dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP došlo aj nevykonaním výsluchu svedkov navrhnutých žalovaným a tým, že odvolací súd sa nevysporiadal s predloženým listinným dôkazom - interným listom žalobcu zo 4. apríla 2011.

92. Dovolací súd v súvislosti s namietaným nevykonaním uvedených dôkazov poukazuje na rozhodnutia dovolacieho súdu z 28. júna 2023 vo veci 4Cdo/111/2022 a tiež na rozhodnutia 4Cdo/100/2018, 5Cdo/122/2019, 5Cdo/202/2018, 7Cdo/205/2019. Vo vzťahu k nevykonaniu navrhnutého dôkazu má dovolací súd možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi vážnymi deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a podobne), a či prijaté skutkové závery nie sú konajúcimi súdmi vyhodnotené ako svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti a dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP. V tejto súvislosti poukazuje dovolací súd na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veci IV. ÚS 252/2004. V posudzovanej veci dovolací súd takúto vadu v dôsledku nevykonania navrhnutých dôkazov nezistil, keď navyš ani táto námietka nebola obsahom odvolania žalovaného a nemohla byť ani predmetom odvolacieho konania a obsahom zdôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu.

93. Dovolací súd v uznesení z 21. júna 2022 vo veci 2Obdo/53/2021 v súvislosti s otázkou nevykonania dôkazu navrhovaného stranou sporu v kontexte prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP uviedol, že „pokiaľ súd nevykoná v priebehu civilného konania všetky navrhované dôkazy alebo nevykoná iné dôkazy na zistenie rozhodujúcich skutočností, nedostatočne zistil skutkový stav alebo nesprávne vyhodnotil niektorý dôkaz, nemožno to v zásade považovať za procesnú vadu konania znemožňujúcu realizáciu procesných oprávnení strany, čo v súlade s ustálenou judikatúrou najvyššieho súdu nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle ust. § 420 písm. f) C. s. p. (I. ÚS 65/2020 <., III. ÚS 171/2018 <., II. ÚS 202/2020 <., II. ÚS 108/2020 <., IV. ÚS 511/2020 <.). V súvislosti s uvedeným však dovolací súd považuje za potrebné upozorniť, že Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojich rozhodnutiach tiež vyslovil názor, že nevykonanie navrhovaného dôkazu, ktorý by mohol mať vplyv na posúdenie skutkového stavu, ktorý z doteraz vykonaných dôkazov nemožno bezpečne ustáliť, možno kvalifikovať ako porušenie práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy <. SR (III. ÚS 332/2009 <.). Práve z uvedeného dôvodu dovolací súd považoval za nevyhnutné zaoberať sa skutočnosťou, či o uvedený výnimočný prípad nejde aj v súdnej veci.“

94. Vo vzťahu k nevysporiadaniu sa s interným listom žalobcu zo 4. apríla 2011, ktorý odporúča sekcii technologickej prípravy prevádzky žalobcu rokovať s výrobcom DJM a dojednať nový harmonogram dodávok, dovolací súd poukazuje na zdôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu, ktoré uvádza dôkazy, ktoré boli východiskom pre rozhodovanie odvolacieho súdu v súlade s právnym názorom súdu prvej inštancie. Podľa súdov nosnými dôkazmi pre účely posudzovania odbornej otázky (príjmu tzv. neexistencie legislatívy na plnenie žalovaného podľa zmluvy) boli odborné vyjadrenia a znalecké posudky znalcov - odborníkov, ktorí na odbornú otázku odpovedali, odpovede súdy, v inštančnom postupe, presvedčili. Znalecké posudky boli spôsobilé hodnotiť odbornú otázku položenú súdmi v súdnom konaní. Dovolací súd konštatuje, že pokiaľ sa odvolací súd s týmto listinným dôkazom nevysporiadal, vzhľadom na jeho obsah nemôže mať tento listinný dôkaz vplyv na závery, ktoré sú obsiahnuté v znaleckých posudkoch, z ktorých súdy pri rozhodovaní vychádzali a ich presvedčivosť z týchto odborných záverov akceptovali. V odborných posudkoch sa skúmali všetky okolnosti, ktoré mali vplyv na neplnenie žalovaného žalobcovi riadne a včas podľa dohodnutých zmluvných podmienok a súdy sa podrobne s argumentami žalovaného vysporiadali. Keďže tento listinný dôkaz, s ktorým sa odvolací súd v dôvodoch rozhodnutia nevysporiadal, nemohol byť dôkazom, od ktorého by záviselo posúdenie uvedenej odbornej otázky, dospel dovolací súd k záveru, že tento dovolací dôvod nie je prípustný, a to aj s poukazom na záver, že odvolací súd nemusí dať odpoveď na všetky odvolacie dôvody.

95. Integrálnou súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvostupňového, ale aj odvolacieho), ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (III. ÚS 209/04).

96. Dovolateľ taktiež tvrdil, že odvolací súd sa bez náležitého odôvodnenia stotožnil s dôvodmi rozhodnutia súdu prvej inštancie, a že v jeho rozhodnutí absentuje dostatočná presvedčivá argumentácia k námietke žalovaného o neposkytnutí súčinnosti podľa zmluvy zo strany žalobcu. Tvrdil, že je nesporné,

že omeškanie žalobcu s poskytnutím súčinnosti ohľadom návrhu dizajnového a farebného riešenia interiéru trvalo 6 kalendárnych mesiacov.

97. Odvolací súd v bode 95 rozhodnutia, ako aj v predchádzajúcich a nadväzujúcich bodoch hodnotil vykonané dôkazy vrátane neunesenia dôkazného bremena a bremena tvrdení, ktoré boli obsiahnuté v obrane žalovaného. Bremeno tvrdení má práve žalovaný, aby preukázal, že k jeho omeškaniu došlo z dôvodu neposkytnutia súčinnosti pri návrhu dizajnového riešenia interiéru a farebného riešenia interiéru v trvaní 6 mesiacov zo strany žalobcu. Odvolací súd uviedol dôvody, pre ktoré potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie, s poukazom aj na bod 106 druhú vetu odôvodnenia jeho rozsudku, v ktorej uviedol, že nie je jeho povinnosťou odpovedať na každý odvolací dôvod sporovej strany, ale len na tie, ktoré boli pre posúdenie napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie podstatné a rozhodné.

98. Dovolací dôvod spočívajúci v tvrdení, že odvolací súd sa s námietkou žalovaného o neposkytnutí súčinnosti zo strany žalobcu pri rozhodovaní nevysporiadal, vyhodnotil dovolací súd ako neprípustný. K dovolacím otázkam, v ktorých poukazoval na dočasnú nemožnosť plnenia, ktorá na jeho strane nastala a otázku moderácie zmluvnej pokuty, dovolací súd konštatuje, že tieto dôvody nemohli byť predmetom dovolacieho konania, keďže neboli súčasťou odvolacích námietok žalovaného, a preto nie je možné zaoberať sa ich obsahom v dovolacom konaní.

99. Čo sa týka dovolacích dôvodov podľa § 421 CSP, dovolateľ uviedol, že v rozhodnom čase žiadna zo strán nevedela, čo vyhláška (dráhový poriadok) bude obsahovať, pretože mohla táto vyhláška obsahovať akékoľvek kritériá, nielen tie, ktoré boli napokon prijaté. Poukázal na § 102 ods. 2 zákona o dráhach č. 513/2009 Z. z., v ktorom Ministerstvo dopravy pôšt a telekomunikácií SR udelilo splnomocnenie na vydanie všeobecne záväzného právneho predpisu - do právneho poriadku dráh.

100. V súvislosti s dovolacími dôvodmi podľa § 421 CSP, dovolací súd konštatuje, že podľa § 432 ods. 2 CSP <. sa dovolací dôvod vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze z 25. januára 2022 uviedol, že „pri posudzovaní toho, či dovolateľ dostatočne vymedzí právnu otázku, je potrebné, aby sa najvyšší súd pokúsil autenticky porozumieť dovolateľovi - jeho textu ako celku. Nie je úlohou najvyššieho súdu „hádať“, čo povedal dovolateľ, ale ani vyžadovať akúsi dokonalú formuláciu dovolacej otázky (pozri I. ÚS 336/2019 <., I. ÚS 115/2020 <.).“ Pri posudzovaní vymedzenia právnej otázky ústavný súd zdôraznil, že prílišný formalizmus pri posudzovaní úkonov účastníkov občianskeho súdneho konania a nadmerný tlak na dopĺňanie takých náležitostí do procesných úkonov účastníkov, ktoré nemajú oporu v zákone, idú nad rámec zákona alebo nemajú základný význam pre ochranu zákonnosti, nie sú v súlade s ústavnými princípmi spravodlivého procesu“ (IV. ÚS 1/02 <.). Na základe uvedeného dovolací súd konštatuje, že právne otázky dovolateľa vyhodnotil ako vymedzené dostatočne, pričom až následne sa zaoberal tým, či od ich vyriešenia záviselo rozhodnutie vo veci samej a o aký predpoklad prípustnosti ide [§ 421 ods. 1 písm. a) až c) CSP <.] s tým, že touto otázkou sa zaoberal už Ústavný súd Slovenskej republiky v rozhodnutí o veci sp. zn. I. ÚS 51/2020 <., pričom uviedol, že najvyšší súd nie je vymedzením prípustnosti dovolania viazaný a je vecou najvyššieho súdu, aby sám určil, pod ktorý dôvod prípustnosti môže danú právnu otázku podradiť a skúmať prípustnosť dovolania týkajúcu sa nastolenej právnej otázky v celej šírke § 421 ods. 1 CSP <..

101. Dovolateľom položená otázka č. 1 a jej zodpovedanie na ňu je podľa dovolateľa zásadné preto, že žalovaný nemohol zhotoviť vozidlo podľa neexistujúcej vyhlášky tak, aby spĺňalo zmluvné požiadavky schválenia vozidla príslušnými orgánmi, podľa všeobecne záväzných právnych predpisov. Dovolateľ poukazoval, že súdy nevyhodnocovali, čo mohlo byť predmetom vyhlášky v zmysle predpisu vyššej právnej sily a preto odôvodnenie rozhodnutia vykazuje známky svojvôle. Tvrdil, že súdy nesprávne právne vec posúdili, keď aplikovali v rozhodnom čase neexistujúci právny predpis, o ktorý svoje rozhodnutie opreli.

102. Dovolací súd uvádza, že po oboznámení sa s rozhodnutiami súdov vydaných v inštančnom postupe nedospel k záveru, že by došlo k nesprávnemu právnomu posúdeniu veci tom v zmysle, že by súdy aplikovali v rozhodnom čase neexistujúci právny predpis.

103. Z dôvodov rozhodnutia odvolacieho súdu, aj súdu prvej inštancie vyplýva záver, že napriek absencii vykonávacieho predpisu bol žalovaný spôsobilý realizovať predmet zmluvy na základe platných technických noriem tak, ako vyplýva z odborných vyjadrení a znaleckých posudkov, ktoré boli východiskom pre zodpovedanie odbornej otázky, ktoré súdy v konaní položili znalcom a či v dôsledku absencie vykonávacieho predpisu (absencie Dopravného poriadku dráh) v uvedenom období, mohol alebo nemohol žalovaný pokračovať v realizácii predmetu zmluvy a dodať žalobcovi predmet zmluvy, podľa dohodnutých zmluvných podmienok.

104. Podľa dovolacieho súdu nie je podstatné zodpovedanie uvedenej dovolateľom formulovanej otázky č. 1, keď v konaní nebolo preukázané, že súdy na vec aplikovali neexistujúci právny predpis. Navyiac ani z tohto dovolacieho dôvodu a iných dôvodov dovolania nie je preukázané, ktorý neexistujúci právny predpis pri rozhodovaní bol súdmi v inštančnom postupe aplikovaný, preto zodpovedanie dovolateľom položenej otázky 1 je na rozhodovanie súdov v inštančnom postupe nemá vplyv na rozhodovanie súdov v posudzovanej veci, ani zodpovedanie na dovolateľom formulovanú otázku 1. Preto ani dovolací súd k odpovedi na takto formulovanú otázku nepristúpil a vyhodnotil dovolací dôvod v tejto časti ako nedôvodný.

105. Čo sa týka právnej otázky uvedenej v bode 49. odôvodnenia tohto uznesenia, podľa dovolateľa sa dlžník zbavil relatívnej objektívnej zodpovednosti za svoje omeškanie, ak preukázal, že v čase, keď k jeho omeškaniu došlo, neexistoval všeobecne záväzný právny predpis, ktorý bol pre jeho plnenie rozhodujúci, nakoľko jeho absencia zakladá objektívnu nemožnosť plnenia do času prijatia všeobecne záväzného predpisu. Zároveň, čo sa týka dovolacej otázky uvedenej v bode 50. odôvodnenia tohto uznesenia, mal dovolateľ za to, že posúdenie rozhodnosti všeobecne záväzného právneho predpisu v tejto súvislosti je otázkou právneho posúdenia, ak nie otázkou skutkovou.

106. Dovolací súd sa stotožnil s názorom odvolacieho súdu, ktorý konštatoval, že posúdenie aplikácie všeobecne záväzného právneho predpisu v posudzovanej veci je otázka skutková, a nie právna, keďže jej riešenie sa opiera o vyjadrenia technických - skutkových záverov znalcov. Tento záver vyplýva z vykonaného dokazovania, posudzovania, či absencia Dopravného poriadku dráh bola prekážkou na strane žalovaného a dôvodom jeho omeškania s plnením podľa zmluvy. Bolo potrebné zodpovedať odbornú otázku, či žalovaný ako zhotoviteľ diela, aj bez účinného Dopravného poriadku dráh, bol spôsobilý technicky vykonať, zhotoviť pre žalobcu, v súlade so zmluvnými podmienkami predmet zmluvy, a či absencia Dopravného poriadku dráh bola príčinou nerealizovania predmetu zmluvy riadne a včas. Podľa názoru dovolacieho súdu bola odborná otázka zodpovedaná a vytvára v prejednávanej veci skutkové okolnosti pre rozhodovanie v konkrétnej veci, odpovedá aj na nosný argument obrany žalovaného. Zodpovedanie odbornej otázky vo forme znaleckých posudkov, odborných vyjadrení, výsluchom znalcov sa v konečnom dôsledku premietlo do zistených skutkových záverov, teda záveru, či bol žalovaný spôsobilý aj napriek absencii Dopravného poriadku dráh dodať predmet zmluvy v súlade so zmluvnými podmienkami riadne a včas.

107. Dovolací súd konštatuje, že absencia účinného Dopravného poriadku dráh sama osebe vylučuje právne posúdenie týmto právnym predpisom (neexistujúcim právnym predpisom). Keďže takýto právny predpis neexistoval v určitom časovom období (v čase plnenia zo zmluvy), nebolo možné aplikovať na vec právne posúdenie na základe neexistujúceho všeobecne záväzného právneho predpisu. Vo veci bolo potrebné odborne posúdiť, k čomu v konaní súdy aj pristúpili, či absencia tohto predpisu bola objektívnou prekážkou na strane žalovaného, pre ktorú žalovaný nemohol v zmysle zmluvných podmienok dodať predmet zmluvy riadne a včas žalobcovi. Súdy podľa dovolacieho súdu postupovali správne, keď formulovali odbornú otázku, ktorá bola pre posúdenie veci kľúčová, a ktorá smerovala k zisteniu skutkových okolností veci. Aj podľa dovolacieho súdu závery znalcov vytvorili skutkové okolnosti veci, ktoré boli predmetom posúdenia. Samotná absencia všeobecne záväzného predpisu mohla byť hodnotená len z hľadiska toho, či pri absencii tohto predpisu bol žalovaný spôsobilý podľa podmienok zmluvy zhotoviť riadne a včas predmet zmluvy alebo tieto legislatívne podmienky (legislatívne vákuum) mu takýto postup neumožňovali. Posúdenie tejto otázky je výlučne odbornou záležitosťou, na ktorú odborníci v súlade s postupom konajúcich súdov odpovedali, a ktorá bola aj východiskom pre ich rozhodovanie. V samotnom formulovaní uvedenej právnej otázky a v jej odpovediach je zrejmé, že znalci boli povinní vysporiadať sa práve s odbornou otázkou. Formulácia tejto odbornej otázky a jej odpovedí zo strany odborných autorít vylučujú použitie pri rozhodovaní súdom v inštančnom postupe neúčinný právny predpis. Dovolací súd sa stotožňuje s tým, že v prípade vyriešenia uvedenej odbornej otázky ide o skutkové posúdenie, nakoľko závery znalcov odpovedajú na odbornú otázku, ku ktorej nie je súd kompetentný zaujať vlastné stanovisko a musí sa spoliehať na závery odborných a znaleckých posudkov. Súdy v inštančnom postupe postupovali správne, keď formulovali túto odbornú otázku a vykonaným dokazovaním dostali odbornú odpoveď, ktorej záverom bola predmet zmluvy riadne a včas žalobcovi. Dovolací súd sa stotožňuje s tým, že v prípade vyriešenia uvedenej odbornej otázky ide o skutkové posúdenie, nakoľko závery znalcov odpovedajú na odbornú otázku, ku ktorej nie je súd kompetentný zaujať vlastné stanovisko a musí sa spoliehať na závery odborných a znaleckých posudkov. Súdy v inštančnom postupe postupovali správne, keď formulovali túto odbornú otázku a vykonaným dokazovaním dostali odbornú odpoveď, ktorej záverom bola predmet zmluvy riadne a včas žalobcovi, ktoré boli východiskom pre rozhodovanie súdov v inštančnom postupe.

108. Na otázku uvedenú v bode 49. odôvodnenia tohto uznesenia dali jednoznačne odpoveď odborné vyjadrenia znalcov, znalecké posudky, výsluchy znalcov a iných odborníkov, ktorí mali v kompetencii vyjadriť sa k súdmi položenej odbornej otázke. V prejednávanej veci sa dovolací súd stotožnil so záverom, že zodpovedanie na súdmi položenú odbornú otázku zo strany znalcov odborníkov, vytvára skutkový základ pre rozhodovanie vo veci, keď len odborným vyjadrením bolo možné posúdiť, či absencia právnej úpravy mala vplyv na realizáciu predmetu zmluvy v posudzovanej veci. Zároveň

táto odborná otázka v konečnom dôsledku dala odpoveď na otázku, či došlo v dôsledku absencie konkrétneho právneho predpisu k omeškaniu žalovaného s plnením zo zmluvy. K uvedenému dovolací súd konštatuje, že znalecké dokazovanie je potrebné nariadiť v prípade, ak rozhodnutie závisí od posúdenia skutočností, na ktoré treba vedecké poznatky a nepostačuje vyžiadanie odborného vyjadrenia od odborne spôsobilej osoby z dôvodu zložitosti posudzovanej odbornej otázky. Znalecký posudok posudzuje skutočnosť, ktorá sa týka špecializácie určitého znaleckého odboru, resp. odvetvia. Zo samotnej dikcie zodpovedania odbornej otázky vyplýva, že znalec sa vyjadruje k odbornému posúdeniu veci a výsadou odborného posúdenia sú zistené skutočnosti, ktoré môže posúdiť len odborne spôsobilá osoba - znalec z príslušného znaleckého odboru alebo odvetvia. Výsledkom znaleckého dokazovania aj v predmetnej veci bolo zodpovedanie odbornej otázky, a tým aj zistenie skutočností, ktoré potom pri akceptácii záverov znaleckého posudku alebo odborných vyjadrení boli východiskom alebo jedným z východísk pre rozhodovanie súdov vo veci. Uvedený fakt potvrdzuje, že v danej veci sa jednalo predovšetkým o zistenie skutkových okolností veci, ktoré bolo možné zistiť len zodpovedaním odbornej otázky.

109. K uvedenému dovolací súd poukazuje aj na uznesenie ústavného súdu z 27. októbra 2022 vo veci III. ÚS 598/2022, v ktorom ústavný súd uviedol, že „najvyšší súd v uznesení č. k. Obdo/16/2020 z 28. apríla 2020 poukázal na myšlienku Gerlicha, ktorý pre rozlišovanie skutkových a právnych poznatkov stanovil kritérium, podľa ktorého všetky tie poznatky, ktoré sme získali, hľadajúc odpoveď na otázku, čo má byť, sú poznatky právne, a tie, ktoré sme získali odpoveďou na otázku, čo je, sú poznatky skutkové (Gerlich, K. Skutkové zjištění a právní posouzení v řízení soudním. Praha, Brno : Orbis, 1934).“

110. Čo sa týka právnej otázky uvedenej v bode 52. odôvodnenia tohto uznesenia, či ustanovenie § 208 ods. 3 CSP sa má vykladať v tom zmysle, že umožňuje súdu vykonať výsluch znalca k jeho znaleckému posudku aj bez návrhu sporových strán, a či je možné vypočuť znalca aj k otázkam, ktoré neboli položené v znaleckom posudku, dovolací súd uvádza, že vykonanie znaleckého dokazovania je upravené v § 208 CSP a znalecké dokazovanie, odborné vyjadrenia sú niektoré z dôkazných prostriedkov upravených CSP. Vypracovanie znaleckého posudku v písomnej forme je len jednou z možností vykonania dôkazu, na ktorú nadväzuje jeho doručenie stranám sporu, vyjadrenia strán k znaleckému posudku, k námietkam a pripomienkam strán, vyjadrenia znalca k podaným námietkam, pripomienkam, návrhom na doplnenie, podanie doplňujúceho znaleckého posudku alebo doplnenie znaleckého posudku a podobne. Je vecou úvahy súdu, či po vypracovaní písomného znaleckého posudku pristúpi k výsluchu znalca na nariadenom pojednávaní. Ustanovenie § 208 ods. 3 CSP neustanovuje, že k výsluchu znalca o skutočnostiach uvádzaných v znaleckom posudku môže súd pristúpiť výlučne len na návrh niektorej zo sporových strán. Tento postup podľa názoru dovolacieho súdu ustanovenie § 208 ods. 3 CSP nepredpokladá, čo znamená, že je na úvahe súdu, či vykoná výsluch znalca, ktorý v konaní vyhotovil znalecký posudok v rámci súdom nariadeného znaleckého dokazovania alebo k takému postupu nepristúpi. Tento postup súdu bude závisieť od konkrétnych okolností veci, pričom § 208 ods. 3 CSP viaže výsluch znalca ku skutočnostiam uvádzaným v znaleckom posudku za účelom vykonávania tohto dôkazu. O takýto prípad ide vtedy, keď má strana sporu námietky voči obsahu znaleckého posudku, jeho konkrétnym záverom, ktoré nie sú dostatočne odstránené ani v písomných podaniach znalca k jednotlivým námietkam účastníkov konania, v doplnení znaleckého posudku a podobne.

111. K otázke, či súd môže vypočuť znalca aj k otázkam, ktoré neboli položené v znaleckom posudku, dovolací súd konštatuje, že v predmetnej veci bol znalec vypočutý nielen o skutočnostiach uvádzaných v znaleckom posudku, aj o okolnostiach veci, ktoré sa viazali vždy k odpovedaniu na položenú odbornú otázku. Pokiaľ dovolateľ tvrdil, že znalec bol vypočutý aj o nových okolnostiach sporu, ktoré s vypracovaním znaleckého posudku nesúviseli, tieto nové okolnosti v dovolaní nešpecifikoval, nekonkretizoval vo vzťahu k obsahu uznesenia, ktorým bolo nariadené znalecké dokazovanie, ani vo vzťahu k obsahu znaleckého posudku a otázok, ktoré boli položené znalcovi pri jeho výsluchu. Dovolateľ nešpecifikoval, na základe čoho mal za to, že súd vykonal výsluch znalca k novým okolnostiam, pričom takáto námietka nie je obsiahnutá ani v obsahu odvolania podaného proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie. V odvolaní žalovaný namietal procesný postup súdu súvisiaci so spôsobom a účinnosťou predvolania znalca, resp. nepredvolania konkrétnych znalcov, namietal nesprávnu protokoláciu odpovedí znalcov alebo vytrhnutie ich odpovedí z kontextu, poukazoval na nepresvedčivosť znaleckého posudku Ing. Mičáka a jeho prednes, skutočnosť, že Ing. Mičák bol zo zoznamu znalcov v čase jeho výsluchu vyčiarknutý, poukazoval na rozhodnutie súdu prvej inštancie o nepriznaní znaleckého Ing. Mičákovi a namietal aj výsluch svedkov bez návrhu strán, vrátane opätovného výsluchu znalca Ing. Mičáka, ktorý bol vypočutý po tom, čo skoršie rozhodnutie súdu prvej inštancie bolo zrušené, poukazoval na nepresvedčivosť posudku Ing. Mičáka a jeho záverov. Obsahom

odvolania nebola skutočnosť, že by bol Ing. Mičák vypočúvaný k iným skutočnostiam, než sú uvádzané v predložennom znaleckom posudku tak, ako to tvrdil v dovolaní, že znalec bol vypočúvaný k novým okolnostiam, ktoré navyše v dovolaní ani bližšie nešpecifikoval.

112. Podľa dovolacieho súdu sa odvolací súd dostatočne a presvedčivo vyjadril k odvolacím námietkam, ktoré boli špecifikované v bode 45 rozhodnutia odvolacieho súdu. Vzhľadom na skutočnosť, že v odvolacích námietkach absentuje námietka, že znalec na pojednávaní odpovedal na otázky, ktoré sa netýkali nariadeného znaleckého dokazovania a hlavne vypracovaného znaleckého posudku, a teda tento dovolací dôvod nebol špecifikovaný v odvolacom konaní, nie je možné, aby sa touto dovolacou námietkou dovolací súd zaoberal v dovolacom konaní. Navyše dovolací súd poukazuje na to, že možnosť vykonať výsluch znalca po nariadení znaleckého dokazovania aj bez návrhu sporových strán vyplýva z ustanovenia § 208 ods. 1, 2 a 3 CSP, a je výlučne na úvahu súdu, či k výsluchu znalca z hľadiska účelnosti konania pristúpi a takýto dôkaz vykoná. Zákonodarcu ustanovil možnosť výsluchu znalca len ku skutočnostiam uvádzaným v znaleckom posudku. Ak má súd pochybnosti o vecnej správnosti znaleckého posudku, nemôže ho doplniť a nahradiť vlastným názorom, ale musí znalcovi uložiť, aby podal vysvetlenie, posudok doplnil alebo inak odstránil jeho nedostatky, rozpory, prípadne, aby vypracoval nový posudok, resp. môže ustanoviť iného znalca, aby vec znovu posúdil a vyjadril sa aj k správnosti posudku už vypracovaného v konaní. Za najhospodárnejší považuje dovolací súd postup, v rámci ktorého sa súd prvej inštancie snažil odstrániť nejasnosti a nedostatky znaleckého posudku výsluchom znalca a položením doplňujúcich otázok. Otázky položené znalcovi sa musia týkať nariadeného znaleckého dokazovania, teda zodpovedania odbornej otázky položenej v nariadenom znaleckom dokazovaní. Pri znaleckom posudku platí, že význam majú správne položené otázky súdom, ktorými súd dáva najavo, akými otázkami sa bude zaoberať a zodpovedanie akých otázok je relevantné. Poväčšine súdy nevykonávajú výsluch znalca vo veciach, v ktorých znalec nemôže danú problematiku svojou výpoveďou objasniť viac, než uviedol v písomnom posudku, avšak tento postup je závislý od skutkových okolností veci a najmä charakteru odbornej otázky. Súd spravidla nemá upustiť od výsluchu znalca a uspokojiť sa len s jeho písomným posudkom v prípade, ak účastník konania proti záverom znalca podáva podstatné a riadne zdôvodnené výhrady, ktorých vyjasnenie je pre rozhodnutie vo veci podstatné, a to aj v prípade, že súd má za to, že nemá pochybnosti o správnosti vypracovaného písomného posudku. Tento postup, ku ktorému pristúpil v posudzovanej veci súd prvej inštancie, a ktorý akceptoval aj odvolací súd, je podľa dovolacieho súdu v súlade aj s rozhodovacou činnosťou dovolacieho súdu [uznesenie z 24. mája 2023 vo veci 9Cdo/122/2022, v ktorom dovolací súd konštatuje, že „ak má súd pochybnosti o vecnej správnosti znaleckého posudku, nemôže ho nahradiť vlastným názorom; najhospodárnejším postupom sa v takom prípade javí, ak sa súd snaží odstrániť nejasnosti, nedostatky, prípadne námietky strán výsluchom znalca a položením doplňujúcich otázok“, ďalej uznesenie z 27. mája 2020 vo veci 4Cdo/140/2019, z ktorého vyplýva, že „ak vzniknú alebo ďalej pretrvávajú o niektorej odbornej otázke pochybnosti, súd ich nemôže sám odstrániť vlastným názorom, ale musí znalcovi uložiť, aby (písomne alebo v rámci jeho výsluchu) podal vysvetlenie a vyjadril sa k doplňujúcim otázkam, či námietkam strán k znaleckému (odbornému) posudku, prípadne znalcov (odborne kvalifikované osoby) vzájomne konfrontovať. Postupovať vyššie popísaným spôsobom treba obzvlášť v prípade, ak sa odborné závery jedného znalca rozchádzajú so závermi iného znalca, resp. iného kvalifikovaného odborníka v danom odbore, čiže v prejednávanej veci závery slovenských znalcov so závermi talianskych lekárov, ktorí žalobkyni po operácii žalovanou vykonali diagnostiku a následnú reoperáciu, pretože ak má súd pri rozhodovaní k dispozícii dva (či viacero) znaleckých (odborných) posudkov s rozdielnymi závermi o tej istej otázke, musí ich zhodnotiť v tom zmysle, ktorý z nich a z akých dôvodov vezme za podklad svojho rozhodnutia, a z akých dôvodov nevychádza zo záveru druhého znaleckého (odborného) posudku (porov. R 45/1984); inak sa súd dopúšťa svojvôle a zakladá tým nepreskúmateľnosť ním vydaného rozhodnutia, čo napĺňa dovolací dôvod v zmysle § 431 ods. 1 CSP v spojení s § 420 písm. f) CSP“, ako aj uznesenie z 27. augusta 2021 vo veci 4Obdo/87/2020, podľa ktorého „zo žiadneho ustanovenia CSP nevyplýva nemožnosť súdu klásť znalcovi otázky v prípade, ak strana sporu navrhne vykonanie znaleckého posudku. Dovolací súd poukazuje na to, že hoci právo navrhovať dôkazy v spore patrí podľa novej právnej úpravy CSP výsostne stranám sporu, súd rozhodne, ktorý z navrhnutých dôkazov vykoná (§ 185 od. 1 CSP), pričom dokazovaním súd zisťuje skutkové okolnosti dôležité pre spor. Preto súd môže otázky položené stranou sporu precízovať, dopĺňať, ak to požaduje za dôležité pre rozhodnutie v spore. Nie je na ujmu strán sporu, ak súd kladie znalcovi otázky navyše.“] Podľa ustálenej súdnej praxe sa teda dôkaz znaleckým posudkom podaným písomne líši od iných dôkazných prostriedkov tým, že jeho hodnoteniu nepodliehajú znalecké závery v zmysle ich odbornej správnosti. Súd hodnotí presvedčivosť posudku čo do jeho úplnosti, vo vzťahu k zadaniu,

logické odôvodnenie znaleckého nálezu a jeho súlad s ostatnými vykonanými dôkazmi. Ide o špecifický a významný dôkaz, ktorý súd použije pri rozhodovacej činnosti založenej na riešení odbornej otázky.

113. Vo vzťahu k právnej otázke uvedenej v bode 52. odôvodnenia tohto uznesenia dovolací súd poukazuje aj na zdôvodnenie dovolania k námietke týkajúcej sa dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP, v ktorom dovolateľ tvrdil, že došlo k porušeniu práva žalovaného na spravodlivý proces v súvislosti s výsluchom znalca Ing. Mičáka. Dovolací súd konštatuje, že k výsluchu znalca, ktorý vypracoval na základe nariadeného znaleckého dokazovania v súdnom konaní znalecký posudok, môže pristúpiť súd aj bez návrhu sporových strán a môžu byť znalcovi položené otázky, ktoré v znaleckom posudku nemusia byť priamo formulované, ale s položenou odbornou otázkou priamo súvisia.

114. V rozhodnutí z 24. marca 2022 vo veci 4Cdo/255/2021 dovolací súd uviedol, že pri hodnotení súkromného znaleckého posudku súdom platia tie isté kritéria, ako pri hodnotení znaleckého posudku súdom ustanoveného znalca, pričom pri rozdielnych záveroch znaleckých posudkov predložených stranami sporu nemôže súd bez náležitého odôvodnenia svojej úvahy „preferovať“ jednu stranou predložený znalecký posudok oproti inému len preto, že je podľa jeho názoru podhodnotený. Pokiaľ súd pri rozdielnych záveroch súkromných znaleckých posudkov riadne, teda presvedčivo nezdôvodní svoje úvahy, z ktorých vychádzal a pre ktoré sa priklonil ku konkrétnemu znaleckému posudku, nemožno jeho rozhodnutie považovať za zákonné, spĺňajúce atribúty kladené na takéto rozhodnutie v zmysle § 220 ods. 2 CSP <. resp. § 396 ods. 2 CSP <..

115. Dovolací súd konštatuje, že aj zodpovedanie otázky uvedenej v bode 52. odôvodnenia tohto uznesenia bolo v súlade s ustálenou jednotnou praxou súdov, na ktorú v tomto rozhodnutí poukazuje.

116. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti dovolací súd dovolanie ako neprípustné podľa § 447 písm. c) a f) CSP odmietol.

117. V dovolacom konaní úspešnému žalobcovi vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalovanému ako neúspešnej strane (§ 453 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP). Keďže však podľa obsahu spisu žalobcovi v tomto konaní preukázateľne žiadne trovy nevznikli, Najvyšší súd Slovenskej republiky v súlade s článkom 17 základných princípov Civilného sporového poriadku, zakotvujúcim procesnú ekonómiu, žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania nepriznal (k uvedenému porovnávaj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. februára 2018 sp. zn. 7Cdo/14/2018).

118. Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.